

Suhdannebarometri

Lokakuu 2019

EK:N SUHDANNEBAROMETRI ON
SUOMEN KATTAVIN SÄÄNNÖLLINEN
YRITYKSILLE TEHTÄVÄ SUHDANNETIEDUS-
TELU.

Suhdannebarometri

Lokakuu 2019

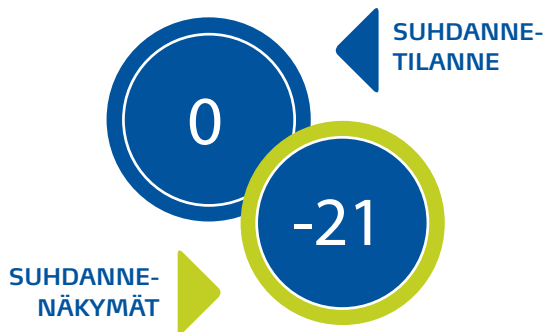
Sisällysluettelo 3 • 2019

Suhdanteet lokakuussa 2019	4
Suhdanteet maailmalla	5
Teollisuus	6
Rakentaminen	7
Palvelut	8
Pääalukuja	10
Elintarviketeollisuus	12
Teva-teollisuus	13
Puuteollisuus	14
Paperiteollisuus	15
Painaminen	16
Kemianteollisuus	17
Rakennustuoteollisuus	18
Teknologiaoteollisuus	19
Kauppa	20
Matkailu- ja ravintolapalvelut	21
Liikenne	22
Rahoitus ja vakuutus	23
Tieto- ja viestintäpalvelut	24
Kiinteistöpalvelut	25
Muut palvelut	26
Pitkiä aikasarjoja	27
Taustatietoa taloudesta	28
Suhdannetiedustelumenetelmä	30

Suhdanteet lokakuussa 2019

- **Suhdannenousu ohitse, suhdannetilanne ei ole enää parantunut syksyn aikana**
- **Maailmantalouden epävarmuus näkyy Suomessa, suhdannenäkymät ovat synkentyneet**
- **Tuotannon ja myynnin odotetaan jatkavan varovaista kasvuaan, työllisyyden ei sen sijaan odoteta enää kasvavan**
- **Kysyntäongelmat kasvaneet ja rekrytointihaasteet vastaavasti helpottaneet**

Suomen talouskasvu on hidastumassa ja maailmantalouden epävarmuus kasvussa. Tämä näkyy myös EK:n Suhdannebarometrin tuloksissa. Suhdannetilanne ei enää parantunut syksyn aikana ja näkymät ovat synkentyneet selvästi kaikilla päätoimialoilla.

Suhdannenäkymät ovat hiipuneet erityisesti vientiherkässä teollisuudessa. Globaalin teollisuuden heikkous näkyy jo Suomessa. Suomelle tärkeissä vientimaissa Saksassa ja Ruotsissa teollisuus on myös vaikeuksissa ja tämä näkyy jo nyt teollisuuden tilauskantojen pientymisenä. Teollisuuden suhdannetilanne on heikoin sitten vuoden 2016. Myös rakentamisessa ja palveluissa suhdannetilanne on tasaantunut ja näkymät ovat heikentyneet sielläkin.

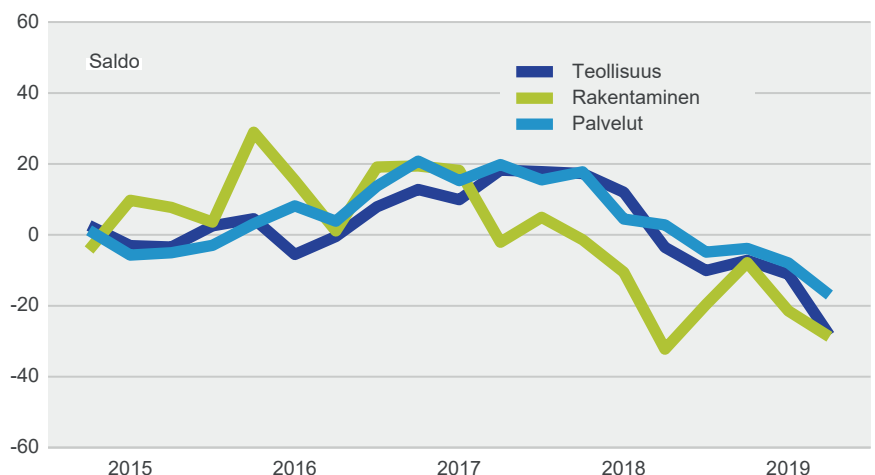
Suhdanteen hiipuminen näkyy ongelmassa ja odotuksissa
Suhdanteen hiipuminen näkyy yritysten kasvun esteissä. Rekrytointiongelmat ovat helpottaneet kesästä, mutta edelleen ne vaivaavat varsin paljon. Samaan aikaan kysyntä on hiipumassa. Etenkin teollisuudessa riittämätön kysyntä on noussut jyrkästi, sillä yli 40 % vastaajista raportoi sen vaikeuttavan tuotantoa. Palvelualoilla kysyntäongelmat ovat kasvaneet tasaisesti viime vuodesta lähtien.

Heikentyneestä suhdanteesta huolimatta rakentamisessa ja palvelualoilla tuotanto- ja myynti-odotukset ovat vielä kuitenkin positiivisen odottavat. Vientikysynnälle herkemmissä teollisuudessa tuotannon sen sijaan odotetaan lähikuukausina kääntyvän laskuun.

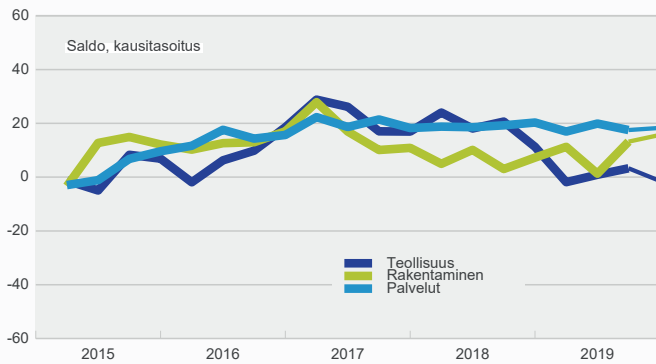
Rekrytointiongelmien helpottaminen näkyy myös odotuksissa henkilöstön määrästä. Teollisuudessa henkilöstön määrän ennakoidaan vähenevän, palvelualoilla ja rakentamisessa lisääntyvän hieman. Suhdannenäkymien tummentuminen varjostaa siis myös työllisyyskehitystä vuoden loppua kohden mentäessä.

Koko elinkeinoelämän suhdannenousu on ohitse ja näkymät ovat synkentyneet

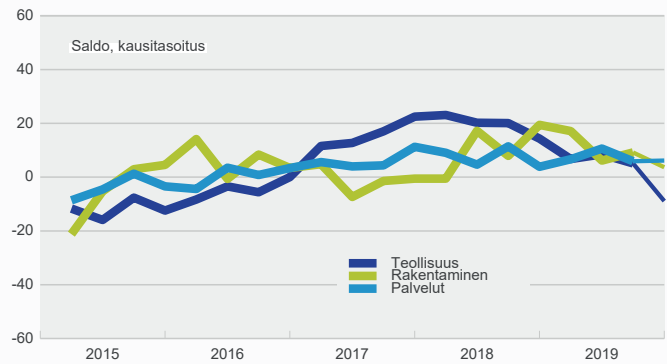
Suhdannenäkymät

Tuotanto/myynti, toteuma ja odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

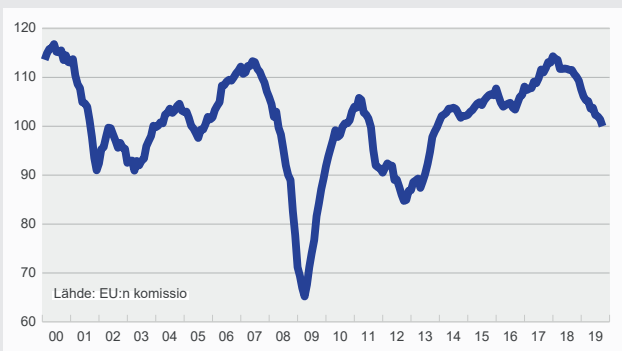
Suhdanteet maailmalla

Maailmantalouden kasvuennusteita lasketaan

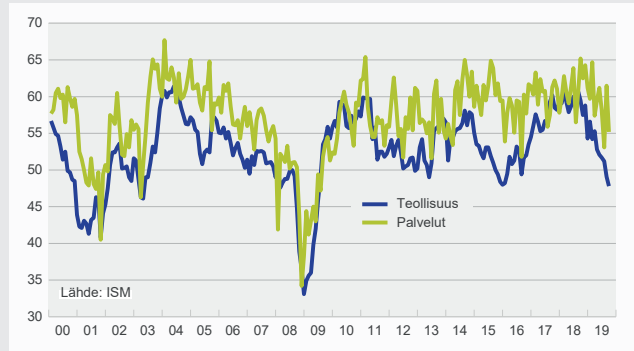
Maailmantalouden alaspäin suuntautuvat riskit ovat kasvaneet entisestään. Kauppasodan jännitteet pysyvät yllä minisovuihin huolimatta ja vaikutukset näkyvät etenkin globaalissa teollisuudessa. Euroopan talouden kannalta isot kysymykset liittyvät mahdollisiin autotulleihin ja brexitiin. Heikentyvässä suhdanteessa ainoa positiivinen riski muodostuu keskuspankkien löysemmän rahapolitiikan yhdistymisestä löysemmpään finanssipolitiikkaan. Euroopassa tämä vaatisi suunnanmuutosta Saksassa.

Finanssimarkkinoilla talouden hidastuminen ei ole viime aikoina näkynyt heilahteluina. Ainakin toistaiseksi löysä rahapolitiikka pitää yllä kysyntää riskillisempiin sijoituskohteisiin.

Talouden ilmapiiri-indikaattori, EU-maat

Ostöpäälliköiden indeksi, USA

Euron dollarikurssi

Teollisuus

- **Globaalin teollisuuden heikkous alkaa näkyä Suomessakin, suhdannetilanne muuttunut heikommaksi syksyllä (saldoluku -7)**
- **Tilaukset painunut selvemmin alle normaalitason – tuotannon ei odoteta enää lisääntyvän**
- **Henkilöstön määrä kasvanut, mutta odotuksissa on käänne huonompaan**
- **Riittämätön kysyntä selvästi suurin kasvun este, ammattityövoiman saatavuus helpottamassa**
- **Suhdannenäkymät ovat huonot ja tummentuneet selvästi (saldoluku -29)**

EK:n lokakuussa 2019 tekemän suhdannetiedustelun mukaan suomalaisten teollisuusyritysten suhdanteet ovat heikentyneet. Tämänhetkistä suhdannetilannetta kuvaava saldoluku laski lokakuussa arvoon -7. Saldoluku on ollut viimeksi negatiivinen vuoden 2016 lopulla.

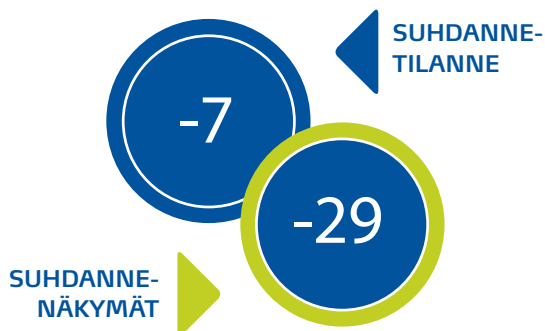
Suhdannenäkymät heikentyneet entisestään

Yleiset suhdanneodotukset ovat heikentyneet syksyn aikana. Globaalien teollisuuden ongelmat alkavat näkyä myös Suomen teollisuudessa. Näkymät ovat heikentyneet varsin nopeasti, sillä Suomelle tärkeissä vientimaissa teollisuus on myös vaikeuksissa. Teollisuuden kannalta loppuvuosi näyttää jatkuvan varsin huonona.

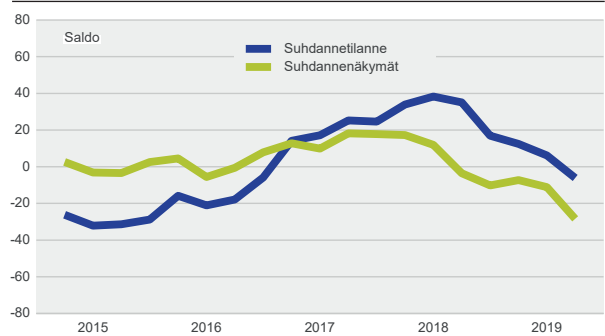
Teollisuuden suhdannenäkymien saldoluku oli lokakuussa tiedustelussa -29, kun vastaava saldoluku oli heinäkuussa -12. Teollisuusyritysten tuotanto on pysynyt syksyn aikana jokseenkin ennallaan, mutta tuotanto-odotukset lähikuukausille ovat kuitenkin vaatimattomat.

Tilaukset painui selvemmin alle normaalitason

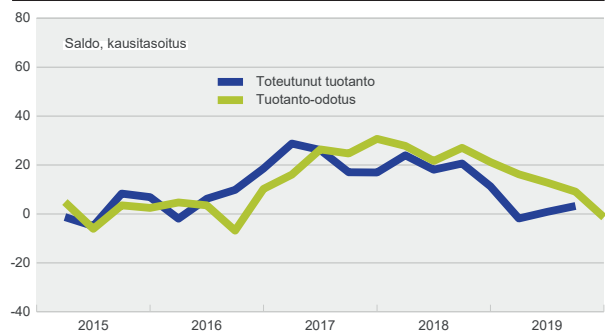
Teollisuusyritysten saamat uudet tilaukset vähenivät entistä selvemmin alle tavanomaisen tason syksyn aikana. Erityisesti vientitilaukset on heikentynyt kesästä. Tilaukskirjojen oheneminen heijastelee maailmantalouden hidastuvaa kehitystä ja kysynnän hiipumista.

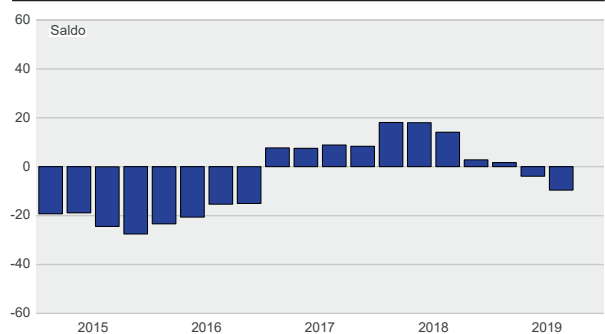
Suhdanteet

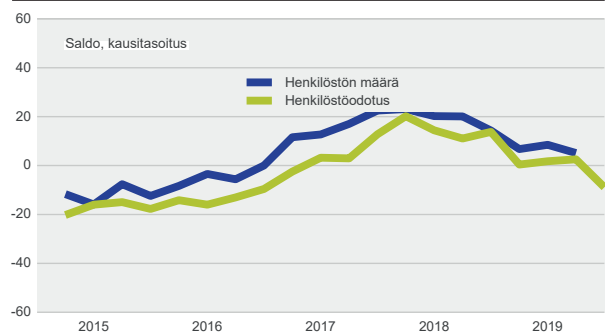
Tuotanto ja tuotanto-odotus

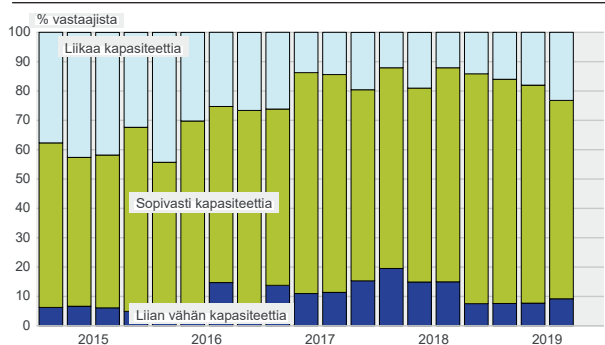
Tilaukset

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Tuotantokapasiteetti

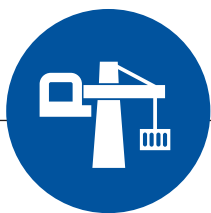

Samaan aikaan kun vientitilaukanta supistui, odotukset vientitilaukantojen kehityksestä lähikuukausina ovat myös heikot. Kysynnän hiipumisesta kielii myös valmiiden tuotteiden varastojen kasvu yli normaalina pidetyin tason.

Kysyntäpuula noussut selvästi suurimmaksi ongelmaksi

Riittämätön kysyntä on noussut entistä suuremmaksi tuotannon kasvun esteeksi teollisuudessa. Syksyn aikana jo yli 40 % yrityksistä raportoi kysynnän olevan keskeisin este. Samaan aikaan ammattityövoiman saatavuus on helpottanut. Enää 14 % yrityksistä ilmoitti ongelmaksi työvoiman saatavuuden.

Henkilöstön määrä teollisuudessa pysyi syksyllä kohtuullisella tasolla, mutta työllisten määrän ennakoidaan kääntyvän laskuun lähikuukausina. Koko lailla heikentynyt suhdanne näkyy myös tuotantokapasiteetin käyttöasteissa. Lokakuussa kapasiteetti oli kokonaan käytössä 77 %:lla vastaajista.

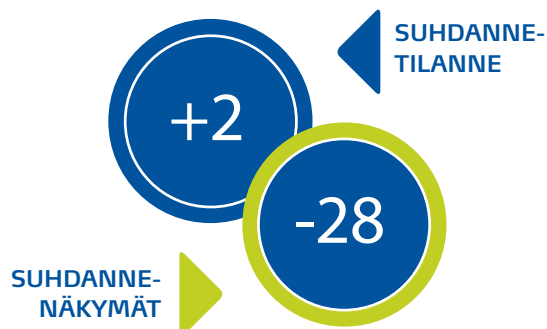
Rakentaminen

- **Suhdanne tilanne tasaantunut syksyn aikana, pitkään jatkunut noususuhdanne päättyy (saldoluku +2)**
- **Yleiset suhdanne odotukset painuneet jo selvästi alaspäin (saldoluku -28)**
- **Tuotanto on kuitenkin jatkanut kasvuaan syksyn aikana ja lähikuukausien odotuksetkin ovat myönteiset**
- **Tilaukanta painunut lähelle keskimääräistä tasoa ja valmiiden asuntojen määrät pysyneet maltillisina**
- **Henkilöstön määrän arvioidaan kasvavan hieman, puula ammattitaitoisesta työvoimasta on helpottanut suhdanteen hiljentymisen vuoksi**

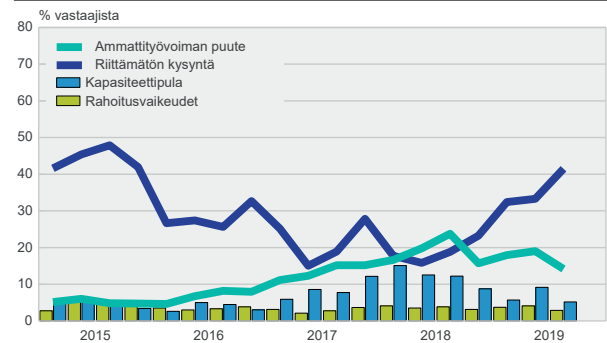
Rakennusyritykset arvioivat suhdannetilanteensa tasaantuneen selvästi syksyllä. Vuodesta 2015 alkanut nousukausi on päättymässä ja etenkin vilkkaana käynyt asuntorakentaminen on vähenemässä. Suhdanteiden nykytilaa kuvaava saldoluku oli lokakuussa +2 (heinäkuussa +16).

Tuotannon kasvu jatkunut syksyllä

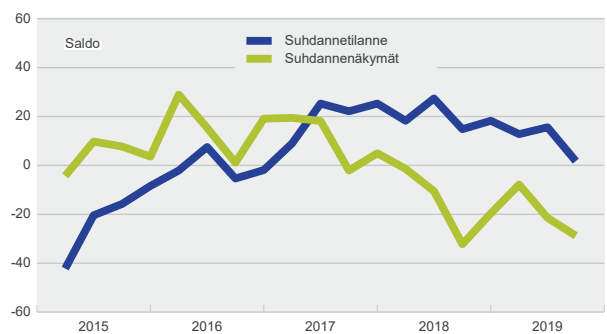
Rakennusalalla tilaukanta on painunut lähelle keskimääräistä

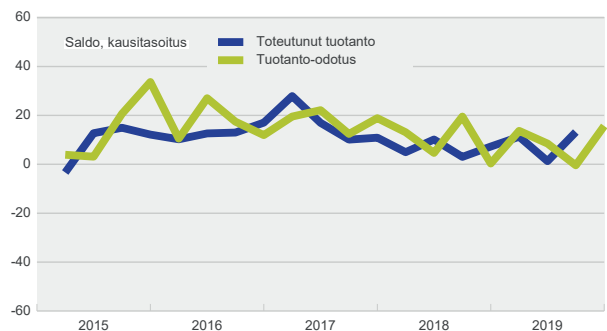
Tuotannon kasvun esteet

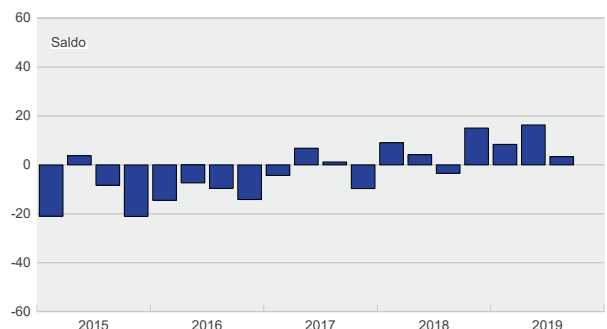
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Tilaukanta

tasoa. Vilkas uudisasuntorakentaminen on vastannut kysyntään ja kysyntä kasvaa yhä etenkin pääkaupunkiseudulla matalan korkotason siivittämänä. Valmiiden asuntojen varastot ovat pysyneet maltillisina, mikä kielii myös kysynnän jatkumisesta.

Tiedusteluun vastanneiden yritysten tuotannon määrä lisääntyi syksyn aikana ja tuotanto-odotus lähikuukausille on myös positiivinen. Myös henkilöstön määrä on jatkanut kasvuaan ja odotukset loppuvuotta kohden ovat varovaisen myönteiset.

Yleiset suhdanneodotukset yhä heikot

Rakentamisen yleisen suhdannetilanteen arvioidaan heikentyvän vuoden loppua kohden mentäessä. Suhdannenäkymien saldoluku painui entisestään lokakuussa ollen -28, kun vastaava lukema oli heinäkuussa -21.

Suhdanteen hiipuminen ei kuitenkaan näy tuotanto- ja henkilöstöodotuksissa vielä. Odotukset lähikuukausien tuotantoketjistä ovat myönteiset. Tuotanto-odotus on parantunut kesästä, kun kausivaihtelu otetaan huomioon. Loppuvuonna henkilöstön määrän arvioidaan kasvavan aavistuksen.

Rekrytointiongelmat helpottaneet hieman

Merkittävin kasvun este on yhä työvoiman rekrytointi. Tilanne on kuitenkin helpottanut syksyn aikana. Rekrytointivaikeuksista raportoi lokakuussa 33 % alan vastaajista. Heinäkuussa työvoiman saatavuus oli kasvun esteenä 43 %:lla yrityksistä. Rakentamisessa työvoiman saatavuusongelmat ovat olleet kaikista päätoimialoista vaikeimmat.

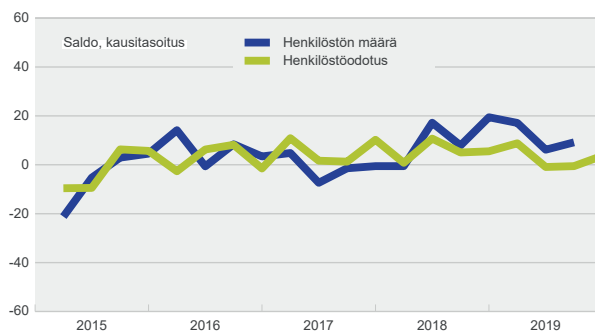
Toiseksi eniten tuotannon kasvun ongelmia aiheutti riittämättömän kysyntä. Lokakuussa kuitenkin pienempi osuus vastaajista raportoi kysynnän heikkoudesta kuin heinäkuussa. Ongelmia kysynnän kanssa oli 26 %:lla rakennusalan yrityksistä.

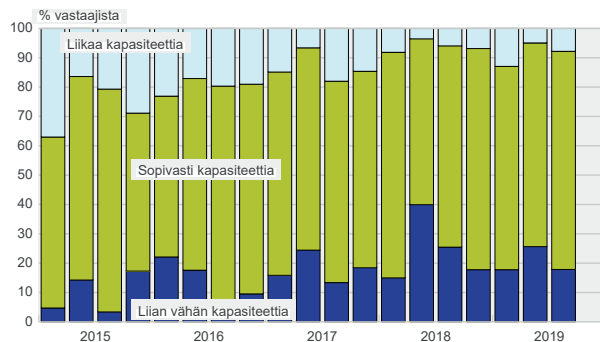
Palvelut

- **Suhdanne on polkenut suurin piirtein paikallaan syksyn aikana**
- **Myynti on kasvanut yhä varsin hyvin ja kasvun odotetaan jatkuvan myös seuraavan puolen vuoden aikana**
- **Henkilökunnan määrän kasvu hiipuu, työvoiman saatavuus vaivaa alan yrityksiä**
- **Talouskehityksen hiipuminen näkyy myös palvelualoilla, jossa suhdannenäkymät ovat yhä heikentyneet syksyn aikana (saldoluku -16)**

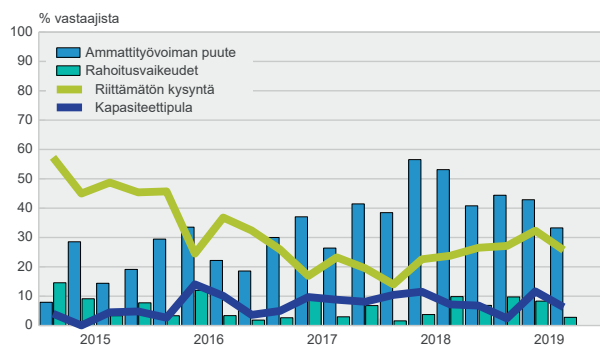
Henkilöstö ja henkilöstöodotus

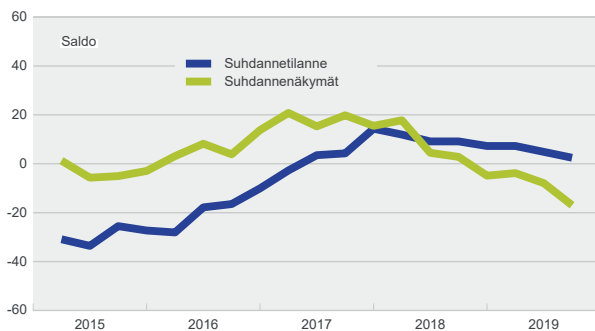
Tuotantokapasiteetti

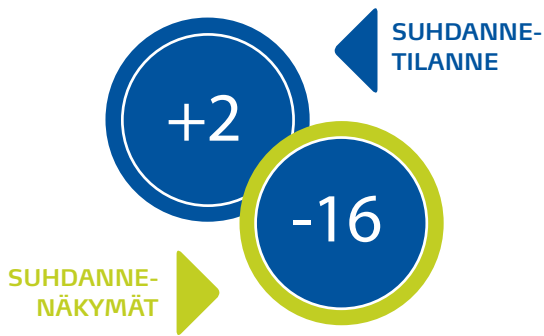

Tuotannon kasvun esteet

Suhdanteet

Suhdanne tilanne palveluilla on jatkanut tasaantumistaan syksyn aikana. Palvelualojen yritykset arvioivat noususuhdanteen olevan hiipumassa (saldoluku +2).

Suhdannenäkymät heikentyneet

Suhdanneodotukset tuleville kuukausille ovat laskeneet syksyn aikana. Talouden kasvun hidastuminen heijastuu myös palveluilla. Suhdanteiden ennustetaan heikkenevän loppuvuoden aikana. Yleisiä suhdannenäkymiä mittaava saldoluku painui lokakuussa arvoon -16, kun heinäkuussa oltiin vielä saldoluussa -7.

Heikentyneestä tilanteesta huolimatta palveluyritysten myynnin määrä kasvoi syksyllä yhä varsin kohtuullista vauhtia. Odotukset myynnin kasvusta ovat myös myönteiset, sillä samankaltaisen kasvun odotetaan jatkuvan myös lähikuukausien aikana.

Henkilöstön määrä yhä nousussa

Tiedusteluun vastanneiden yritysten henkilökunnan määrä kasvoi aavistuksen syksyn aikana. Palvelualan yritykset ennakoivat henkilöstömäärän lisääntyvän kausivaihtelu huomioon ottaen hieman loppuvuoden aikana.

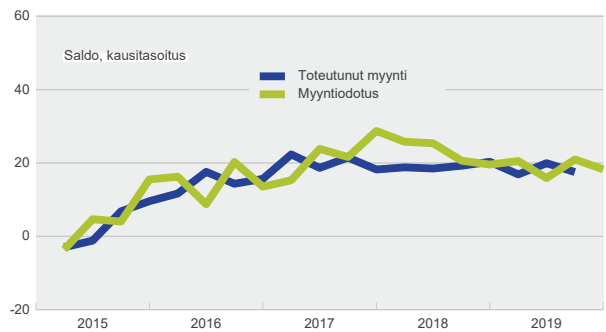
Kannattavuus koheni syksyn aikana hieman verrattuna edellisen vuoden syksyyn. Palvelualan yritykset arvioivat sekä tuotantokustannusten että myyntihintojen nousevan lähikuukausina. Suurempi osuus vastaajista piti tuotantokustannusten nousua todennäköisempänä kuin myyntihintojen.

Ammattityövoiman saatavuus kurittaa yrityksiä

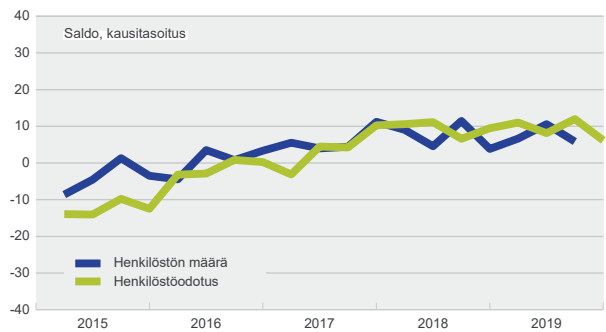
Lokakuussa ammattityövoiman puute pysyi suurimpana kasvun esteenä. Rekrytointiongelmia oli 30 %:lla yrityksistä.

Myös riittämätön kysyntä on säilynyt merkittävänä myynnin kasvun esteenä. Riittämätön kysyntä oli ongelma 28 %:lle vastaajista. Suhdanteen hidastuessa kysynnän hiipuminen on noussut tasaisesti vaivaamaan palvelualan yrityksiä.

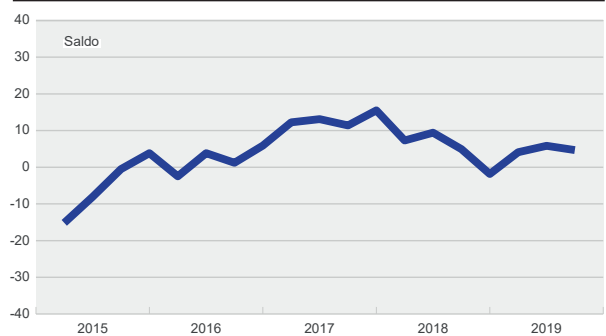
Myynti ja myyntiodotus

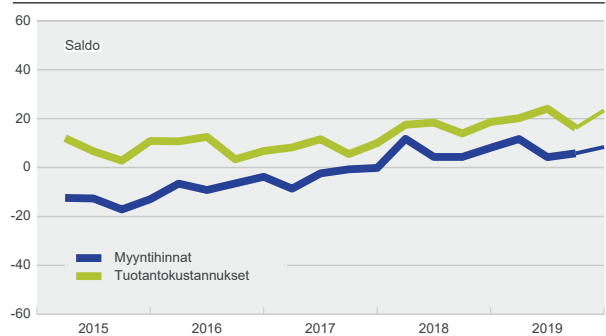
Henkilöstö ja henkilöstöodotus

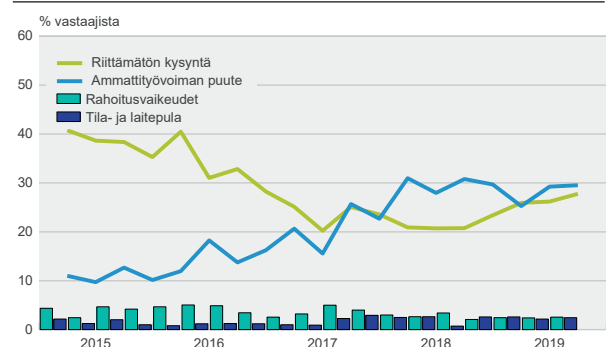
Kannattavuus

Hinnat ja kustannukset

Myynnin kasvun esteet

Päätuloksia

Teollisuus

Suhdanne tiedustelun päätuloksia, saldo

	2017				2018				2019			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	34	30	13	14	29	21	18	8	3	4	2	
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	38	23	26	26	33	28	14	13	23	12	-9	
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	74	86	86	80	88	81	88	86	84	82	77	
Tilaukanta normaaliin verrattuna	7	7	9	8	18	18	14	3	2	-4	-10	
Vientitilaukanta normaaliin verrattuna	-1	2	5	2	10	9	5	-6	-4	-13	-16	
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	6	-2	2	-4	-5	-1	11	9	13	17	11	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	13	27	10	15	25	35	12	7	8	22	-4	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	15	-2	3	22	28	7	5	1	14	-2	-18	
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	44	4	23	21	13	25	29	16	15	5	-10	
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	37	21	23	27	19	25	12	16	12	12	-5	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	40	34	40	53	54	51	62	53	54	59	58	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	11	12	15	15	17	20	24	16	18	19	14	
puute kapasiteetista	6	9	8	12	15	13	12	9	6	9	5	
riittämätön kysyntä	25	15	19	28	18	16	19	23	32	33	41	
rahoitusvaikeudet	3	2	3	4	4	4	4	3	4	4	3	
muu este	1	1	1	3	9	8	14	9	3	4	1	
Suhdanne tilanne tällä hetkellä	14	18	25	24	34	38	35	17	12	6	-7	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	13	10	18	17	18	11	-4	-11	-8	-12	-29	

Rakentaminen

Suhdanne tiedustelun päätuloksia, saldo

	2017				2018				2019			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	23	34	8	3	2	25	1	0	9	14	11	
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	34	20	6	5	15	27	-12	6	17	8	1	
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	85	93	82	85	92	97	94	93	87	95	92	
Tilaukanta normaaliin verrattuna	-5	7	2	-10	9	4	-4	16	9	16	3	
Vientitilaukanta normaaliin verrattuna	-69	-66	-39	-61	-66	-36	-31	-53	-44	-48	-8	
Myymättömien asuinhuoneistojen määrä normaaliin verrattuna-18	-23	-32	-37		-37	-40	-33	-4	-9	-27	-15	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	1	14	-5	-14	-3	39	2	8	15	28	2	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	26	-2	-9	0	35	-2	-12	7	25	-9	-13	
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	19	-33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	53	55	54	66	66	71	73	63	68	69	62	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	30	37	26	41	38	57	53	41	44	43	33	
puute kapasiteetista	5	10	9	8	10	12	7	7	2	12	6	
riittämätön kysyntä	26	17	23	20	14	23	24	27	27	32	26	
rahoitusvaikeudet	3	9	3	7	2	4	10	7	10	8	3	
muu este	9	8	6	13	13	7	12	11	10	10	11	
Suhdanne tilanne tällä hetkellä	9	25	22	25	19	27	15	19	13	16	2	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	19	18	-2	4	-2	-10	-33	-19	-8	-21	-28	

Palvelut

Suhdanne tiedustelun päätuloksia, saldo

	2017				2018				2019			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myynnin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	19	22	21	19	15	22	19	21	13	24	17	
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	29	20	28	23	31	20	18	18	20	21	16	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	5	10	1	7	9	10	9	0	6	17	5	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	12	0	5	10	20	4	5	11	17	8	0	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	48	38	56	56	56	53	59	55	57	61	62	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	21	16	26	23	31	28	31	30	25	29	30	
puute kapasiteetista	1	1	2	3	2	3	1	3	3	2	2	
riittämätön kysyntä	25	20	25	24	21	21	21	23	26	26	28	
rahoitusvaikeudet	3	3	5	4	3	3	3	2	2	2	3	
muu este	4	3	4	9	5	5	7	3	5	7	5	
Suhdanne tilanne tällä hetkellä	-2	4	4	15	12	9	9	8	7	5	2	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	20	16	20	15	17	5	3	-5	-4	-7	-16	

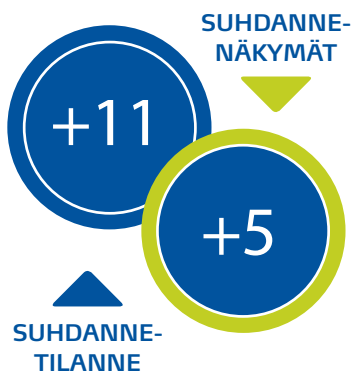
Toimialakatsaukset

Lokakuu 2019

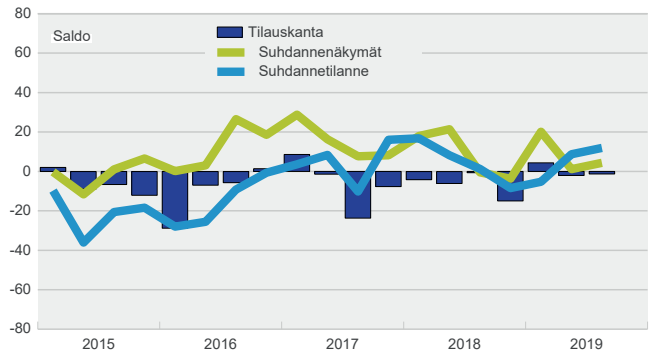

Elintarviketeollisuus

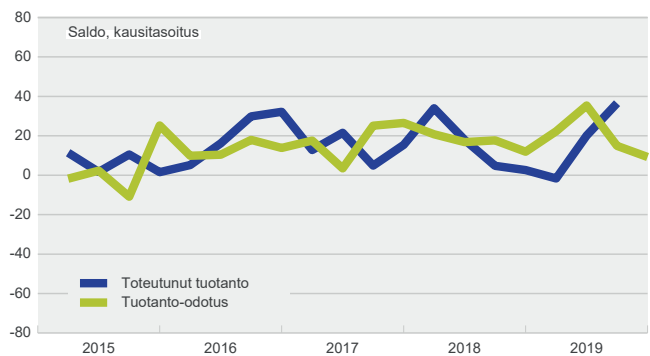
- Suhdannetilanne on yhä vaatimaton, mutta tilanne on kohentunut aavistuksen
- Tilauskanta pysyi lokakuussa hieman alle normaalitason
- Tuotannon määrä kasvoi syksyn aikana – kasvun odotetaan jatkuvan myös lähikuukausina
- Henkilöstön määrä kasvanut syksyn aikana, mutta odotukset työvoiman määrästä heikentyneet entisestään
- Suhdanteiden odotetaan kohentuvan hieman lähikuukausina (saldoluku +5)

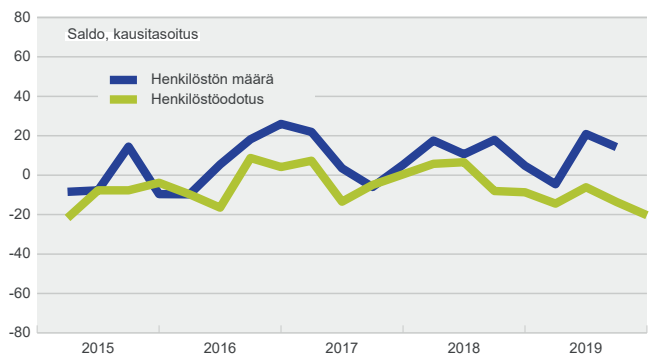
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Elintarviketeollisuus

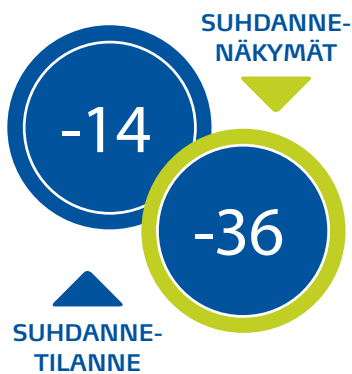

Suhdantietiedustelun päätuloksia, saldo

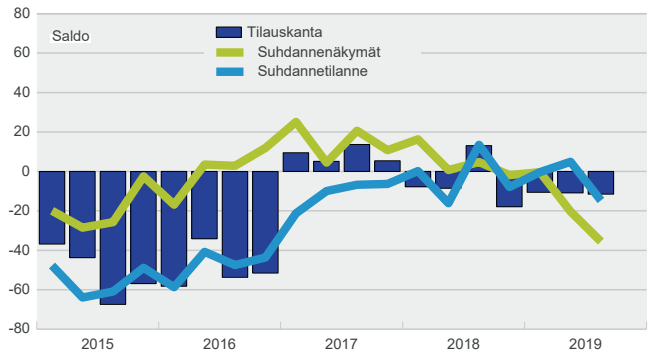
	2018				2019			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	26	30	-9	8	-8	33	22	
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	30	14	17	4	53	12	13	
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	83	71	80	83	76	81	84	
Tilauskanta normaaliin verrattuna	-5	-6	0	-14	4	-2	-2	
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	-28	-16	-16	-22	5	-13	-8	
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	0	7	-5	14	28	4	6	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	7	34	11	-4	-17	47	5	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	26	-18	-15	-19	17	-26	-27	
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	6	-27	-22	0	48	44	-10	
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	31	31	37	-18	-15	-14	19	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	41	30	48	54	45	46	42	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	15	9	16	8	5	11	12	
puute kapasiteetista	4	4	5	4	9	11	4	
riittämätön kysyntä	28	20	28	31	28	26	28	
rahoitusvaikeudet	5	4	5	11	12	4	2	
muu este	0	4	6	6	5	3	0	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	16	9	2	-8	-6	8	11	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	18	21	-1	-3	20	1	5	

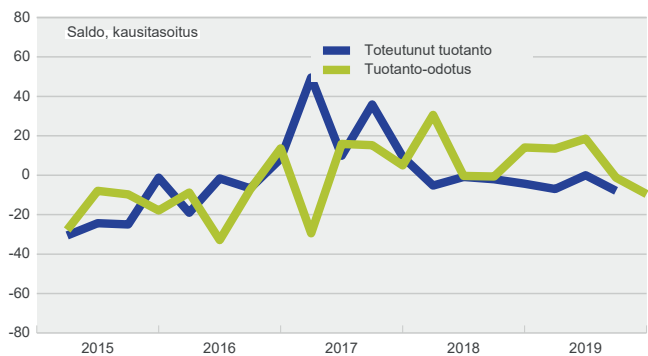
- Arviot yleisestä suhdannetilanteesta kääntyneet heikompaan syksyn aikana
- Tuotanto vähentynyt heinä-syyskuussa ja laskun ennakoidaan jatkuvan myös loppuvuonna
- Henkilöstön määrän odotetaan vähenevän selvästi – riittämätön kysyntä on yhä yleisin kasvun este
- Yleiset suhdannenäkymät loppuvuotta kohden ovat heikot (saldoluku -36)

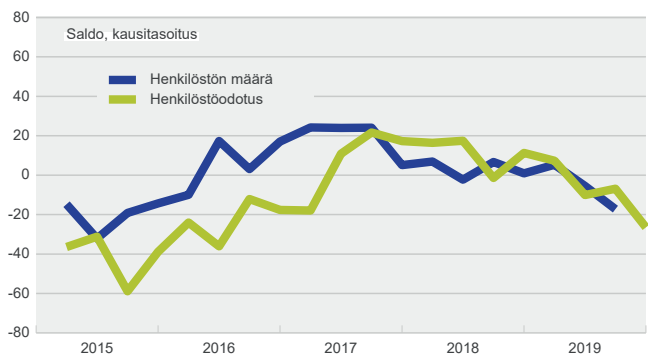
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

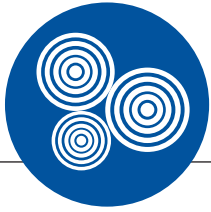

Teva-teollisuus

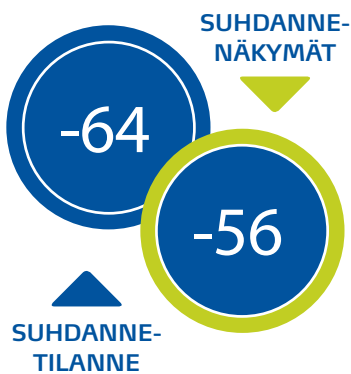
Suhdantietiedustelun päätuloksia, saldo

	2018				2019			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-9	5	-6	-8	-14	8	-10	
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	8	-10	13	34	27	-15	-11	
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	85	87	81	74	76	87	63	
Tilaukanta normaaliin verrattuna	-8	-8	13	-18	-11	-10	-11	
Vientitilaukanta normaaliin verrattuna	-15	-18	-26	-35	-8	-47	-43	
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	-8	12	24	17	29	59	14	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	12	6	8	-11	15	2	-15	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	19	0	8	16	-8	-7	-30	
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-1	15	23	-36	1	-42	-9	
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	23	42	-12	-21	5	-3	-8	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	57	46	57	76	82	75	75	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	11	5	8	44	33	22	10	
puute kapasiteetista	20	11	1	1	0	1	5	
riittämätön kysyntä	26	26	38	44	45	55	65	
rahoitusvaikeudet	9	13	16	9	9	1	13	
muu este	0	0	11	0	0	0	0	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	0	-16	14	-7	0	4	-14	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	16	1	4	-1	0	-21	-36	

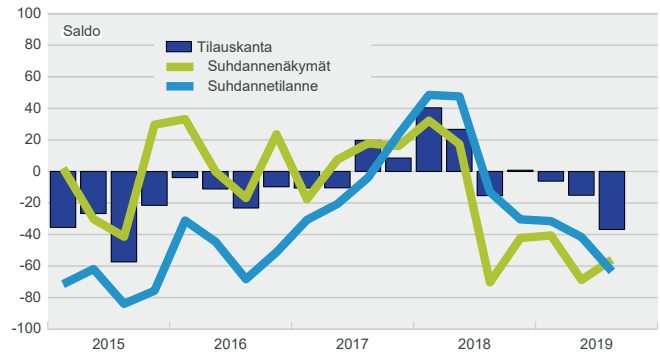

Puuteollisuus

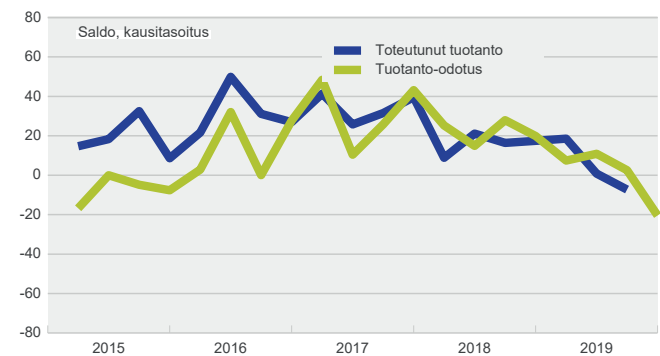
- Viime vuoden heikko suhdannetilanne heikkeni entisestään syksyllä (saldoluku -64)
- Tilauskanta jatkanut laskuaan ja on selvästi alle tavanomaisen tason
- Tuotannon odotetaan vähentyvän selvästi lähikuukausien aikana
- Henkilöstön määrä pysyi syksyn aikana ennallaan, mutta henkilöstön määrän odotetaan vähentyvän talvea kohden mentäessä
- Suhdanneodotukset syksyyn ovat synkät (saldoluku -56)

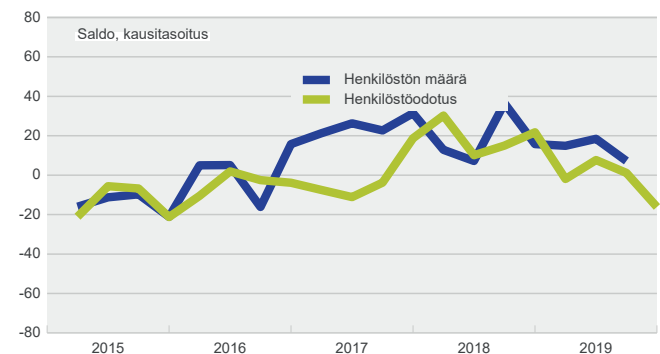
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

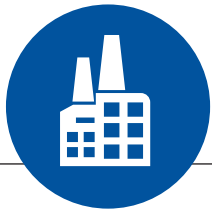

Puuteollisuus

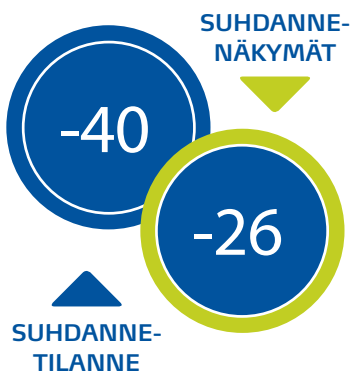
Suhdantietiedustelun päätuloksia, saldo

	2018				2019			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	5	40	12	10	12	20	-14	
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	31	32	0	4	25	12	-40	
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	78	86	78	86	85	72	44	
Tilauskanta normaaliin verrattuna	40	27	-16	0	-6	-16	-37	
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	42	40	-19	-22	-9	-43	-58	
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	-19	-22	12	47	38	50	45	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	18	28	27	1	19	36	1	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	33	5	2	4	28	-6	-34	
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	34	27	-15	-14	4	34	-23	
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	15	24	11	23	19	34	-41	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	63	58	57	60	58	61	60	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	13	18	7	9	9	12	7	
puute kapasiteetista	30	26	21	33	20	22	1	
riittämätön kysyntä	18	16	20	15	28	26	58	
rahoitusvaikeudet	1	5	6	4	1	5	5	
muu este	0	0	8	0	0	2	0	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	49	48	-13	-31	-32	-42	-64	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	32	17	-70	-42	-41	-69	-56	

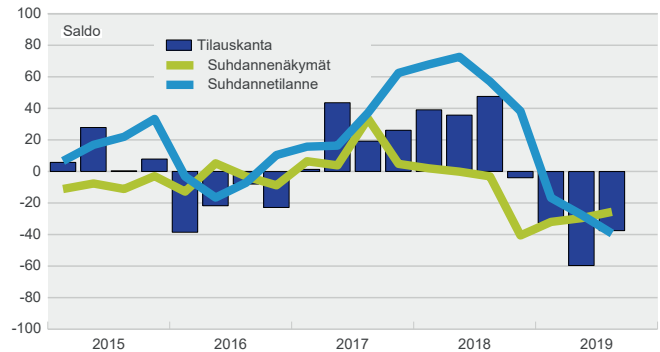

Paperiteollisuus

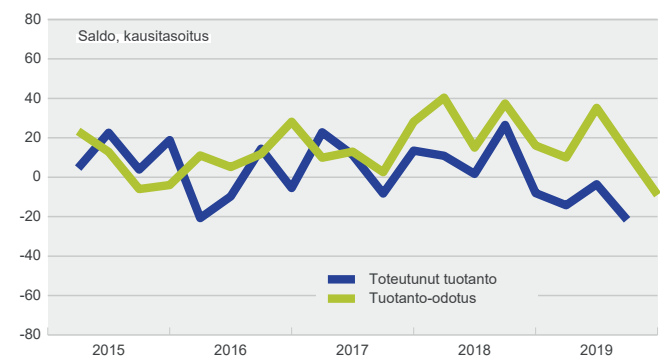
- Suhdannetilanne on heikentynyt selvästi (saldoluku -40)
- Tilauskanta säilynyt reilusti alle normaalitason
- Tuotanto vähentynyt syksyllä ja sen ennustetaan myös vähenevän loppuvuonna
- Henkilöstön määrä on jatkanut vähentymistään ja henkilöstöodotus tuleville kuukausille on heikentynyt entisestään
- Suhdannenäkymät pysyneet selvästi kielteisinä (saldoluku -26)

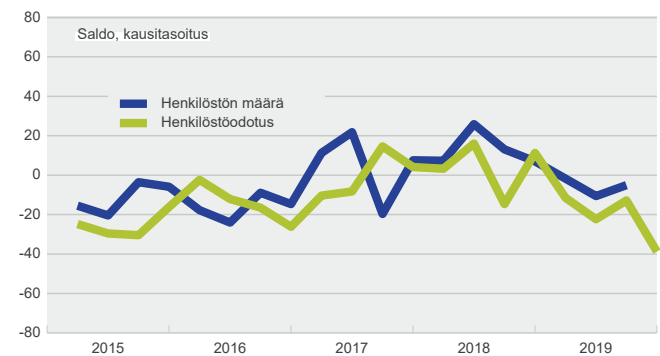
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Paperiteollisuus

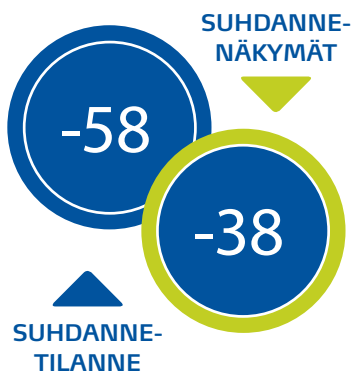
Suhdantietiedustelun päätuloksia, saldo

	2018				2019			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	20	-9	21	-9	-6	-14	-25	
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	19	25	9	13	41	7	-21	
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	99	99	95	95	95	70	60	
Tilauskanta normaaliin verrattuna	39	36	48	-4	-33	-60	-38	
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	39	34	47	-6	-34	-66	-39	
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	-20	11	9	32	52	49	15	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	14	54	-6	7	6	20	-25	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	39	-30	9	-5	3	-31	-37	
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	4	9	5	8	7	-15	-46	
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	11	13	12	-4	-20	46	5	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	39	20	52	13	36	39	52	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	2	3	4	6	2	3	2	
puute kapasiteetista	34	16	43	1	4	4	4	
riittämätön kysyntä	5	1	4	8	29	33	47	
rahoitusvaikeudet	0	1	2	0	0	1	0	
muu este	0	0	0	0	2	2	0	
Suhdantetilanne tällä hetkellä	68	73	57	39	-16	-28	-40	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	2	0	-4	-41	-32	-30	-26	

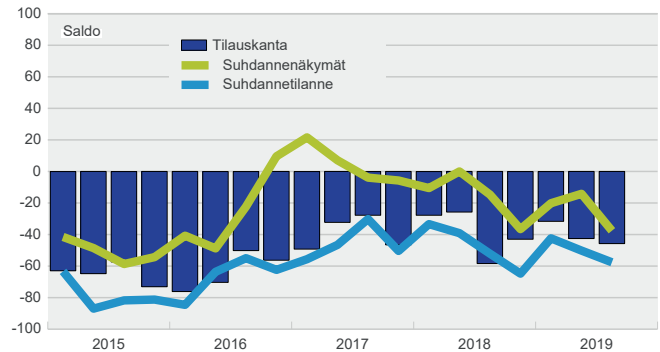

Painaminen

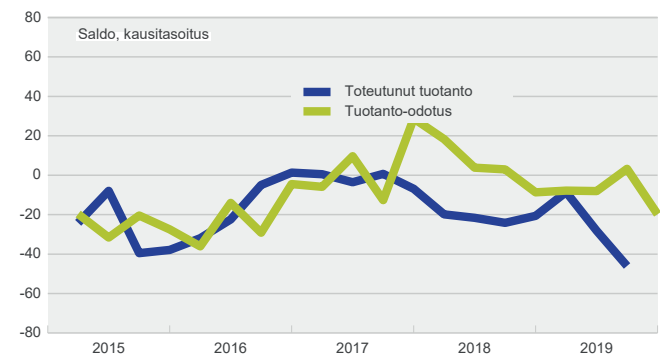
- Suhdannetilanne on pysynyt huonona kesän aikana (saldoluku -58)
- Tilauskanta on pysynyt pitkään alle tavanomaisen tason
- Tuotanto on ollut syksyn aikana laskussa, ja saman kehityksen odotetaan jatkuvan lähikuukausina
- Henkilöstöodotus heikentynyt merkittävästi
- Suhdannenäkymät tuleville kuukausille synkentyneet entisestään (saldoluku -38)

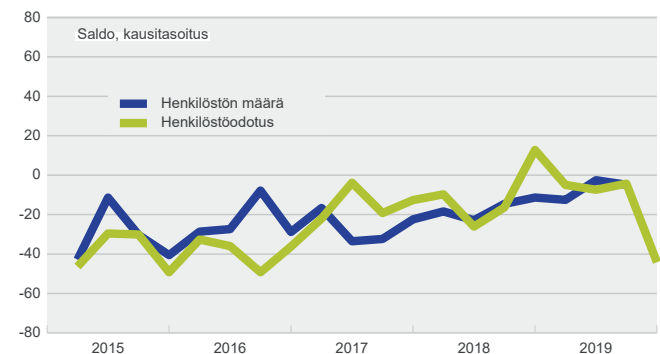
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

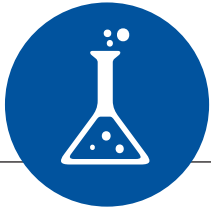

Painaminen

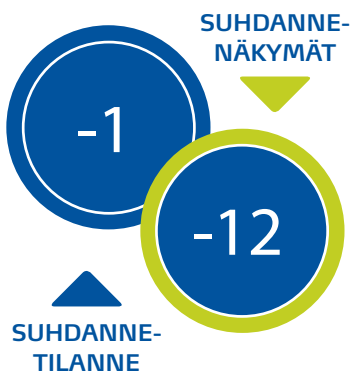
Suhdantietiedustelun päätuloksia, saldo

	2018				2019			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-19	-15	-23	-28	-4	-23	-47	
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	12	5	-8	-21	-2	10	-23	
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	64	53	77	42	34	49	42	
Tilauskanta normaaliin verrattuna	-28	-25	-58	-43	-32	-43	-46	
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	-28	-33	-65	-45	-68	-73	-76	
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	-33	-11	-21	-27	3	22	-13	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-15	-18	-12	-21	-8	0	-2	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-21	-16	12	-10	-5	-1	-43	
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-16	-45	-1	-24	-23	-14	-22	
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	-20	-7	-14	-39	-42	-5	8	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	96	88	95	92	96	94	94	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	30	34	33	16	6	7	2	
puute kapasiteetista	0	5	0	0	0	0	0	
riittämätön kysyntä	60	51	66	78	81	93	94	
rahoitusvaikeudet	31	18	22	34	19	6	13	
muu este	0	0	0	0	0	0	0	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-34	-39	-52	-65	-42	-50	-58	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-10	0	-15	-37	-20	-14	-38	

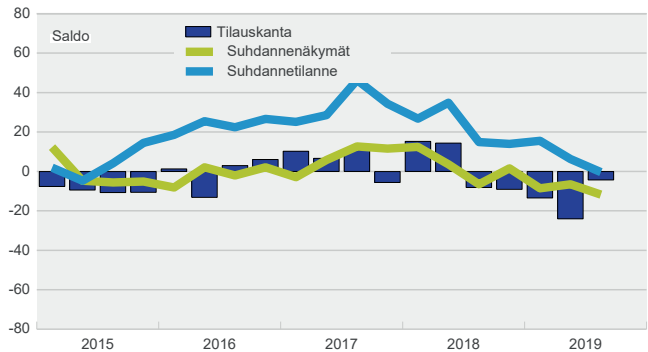

Kemianteollisuus

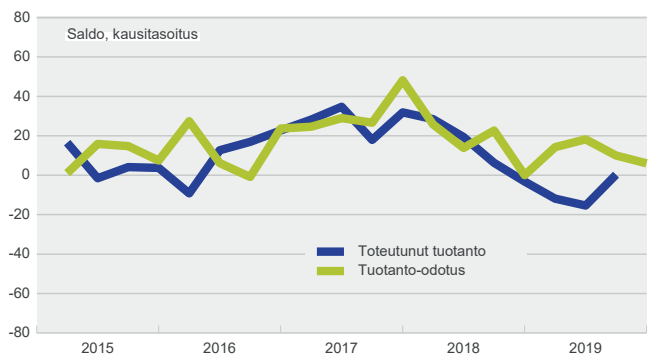
- Suhdanne on jatkanut heikentymistään myös syksyn aikana (saldoluku -1)
- Tilauskanta on pysynyt alle normaalitason
- Tuotannon määrä on polkenut paikallaan ja suurta muutosta tilanteeseen ei odoteta tapahtuvan lähikuukausina
- Henkilöstön määrän ennakoidaan pysyvän ennallaan lähikuukausina
- Yleiset suhdannenäkymät ovat heikentyneet (saldoluku -12)

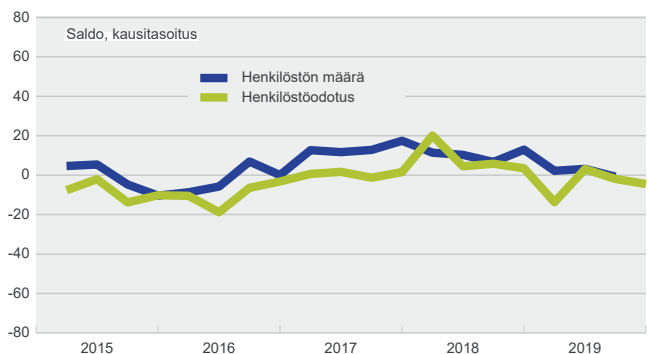
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

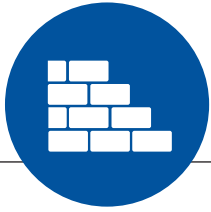

Kemianteollisuus

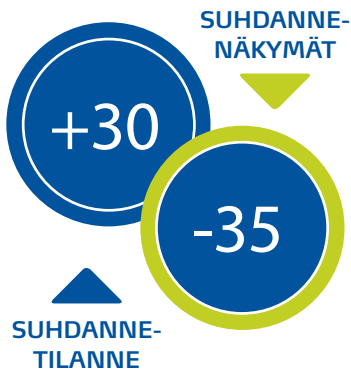
Suhdantietiedustelun päätuloksia, saldo

	2018				2019			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	39	18	-2	0	-2	-17	-7	
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	13	20	-4	18	16	9	0	
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	79	77	72	83	75	75	75	
Tilauskanta normaaliin verrattuna	15	14	-9	-10	-13	-25	-5	
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	16	-1	-8	-3	-12	-25	-6	
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	-21	-10	27	-7	-2	9	1	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	8	23	-2	11	-2	16	-10	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	16	0	-6	-12	15	-6	-14	
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	31	10	12	20	3	-8	-6	
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	24	26	10	31	16	27	30	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	40	37	47	41	40	39	38	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	5	3	7	6	8	7	5	
puute kapasiteetista	11	5	6	11	3	1	0	
riittämätön kysyntä	22	29	34	26	33	33	33	
rahoitusvaikeudet	4	1	5	1	1	1	1	
muu este	2	1	1	0	0	0	1	
Suhdantetilanne tällä hetkellä	27	34	14	13	15	6	-1	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	12	4	-6	1	-8	-6	-12	

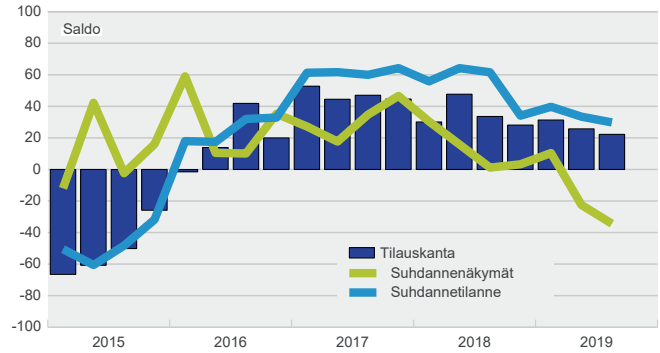

Rakennustuoteteollisuus

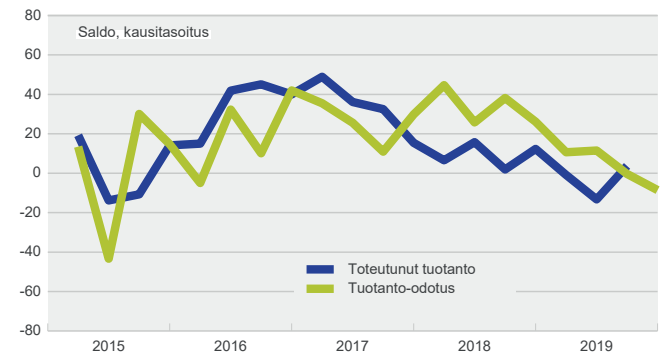
- Suhdannetilanne on jatkunut myönteisenä, arviot nykytilasta selvästi yli keskimääräisen (saldoluku +30)
- Tilauskanta on pysynyt normaalia vahvempuna
- Tuotanto pysyi syksyn aikana ennallaan ja odotukset loppuvuodelle ovat kielteiset
- Henkilöstön määrä on jatkanut kasvuaan, mutta suotuisan kehityksen odotetaan tasaantuvan lähikuukausina
- Suhdanneodotukset heikentyneet entisestään (saldoluku -35)

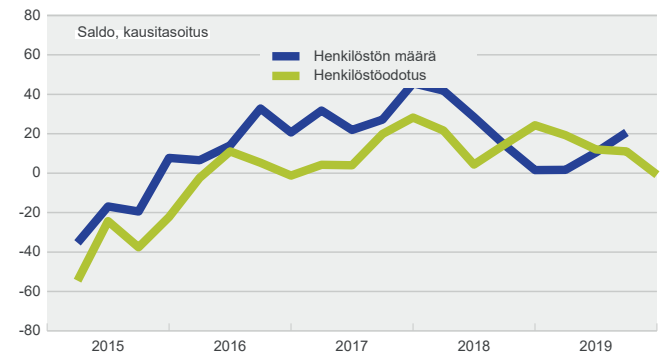
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

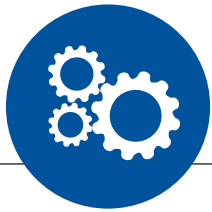

Rakennus- tuote- teollisuus

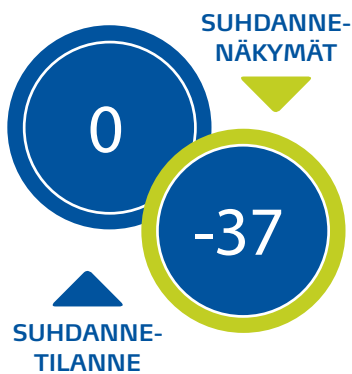
Suhdantietiedustelun päätuloksia, saldo

	2018				2019			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	17	31	1	-7	7	3	4	
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	48	43	12	5	33	6	-25	
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	89	84	84	87	82	80	82	
Tilauskanta normaaliin verrattuna	30	47	33	29	31	25	23	
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	-8	-13	-35	-26	-11	-17	-34	
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	37	33	26	3	30	27	24	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	43	48	5	-6	3	30	10	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	18	10	14	24	20	10	-9	
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-15	2	5	5	-4	-8	-17	
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	34	37	17	31	29	6	0	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	51	66	49	46	48	60	47	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	27	26	23	19	20	21	24	
puute kapasiteetista	19	19	9	12	4	7	9	
riittämätön kysyntä	10	27	18	27	18	31	21	
rahoitusvaikeudet	5	2	0	0	3	0	0	
muu este	0	0	0	0	5	0	0	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	56	64	62	34	40	34	30	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	30	16	2	4	11	-23	-35	

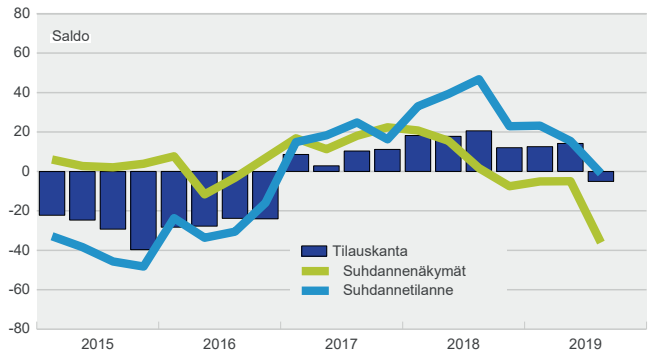

Teknologiasteollisuus

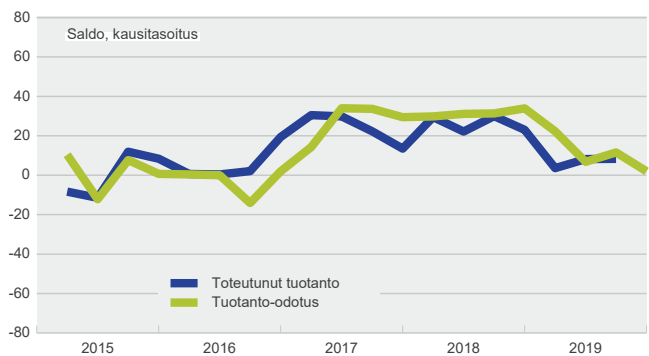
- Suhdannetilanne heikentynyt syksyn aikana (saldoluku 0)
- Tilauskanta on painunut alle keskimääräisen tason ensi kertaa vuoden 2016
- Tuotannon odotetaan pysyvän ennallaan lähikuukausien aikana
- Henkilöstön määrä on kasvanut aavistuksen syksyn aikana, mutta myönteisen kehityksen ennakoidaan pysähtyvän loppuvuonna
- Suhdannenäkymät tummuneet selvästi (saldoluku -37)

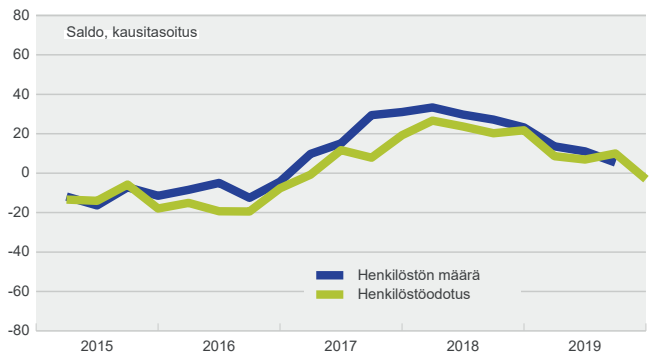
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Teknologia-teollisuus

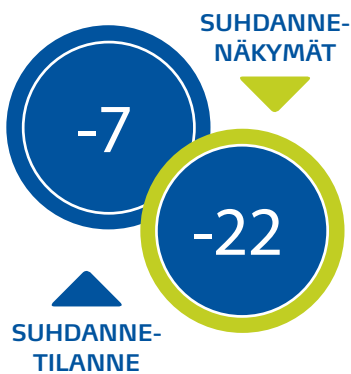
Suhdantetiedustelun päätuloksia, saldo

	2018				2019			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	33	25	30	17	7	10	10	
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	43	35	23	16	18	16	-8	
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	92	80	95	87	88	89	82	
Tilauskanta normaaliin verrattuna	18	18	21	12	12	15	-5	
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	9	12	10	0	7	7	-9	
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	3	-3	9	7	5	14	12	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	38	40	21	16	18	22	-2	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	35	18	12	9	18	9	-13	
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	11	40	44	25	21	12	-3	
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	18	24	15	20	14	0	-10	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	62	61	71	62	61	69	65	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	22	30	35	22	27	28	20	
puute kapasiteetista	13	15	10	9	6	12	7	
riittämätön kysyntä	16	11	14	22	32	33	43	
rahoitusvaikeudet	4	4	3	3	4	5	4	
muu este	17	15	25	16	5	6	1	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	33	40	46	23	23	16	0	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	20	15	2	-7	-5	-4	-37	

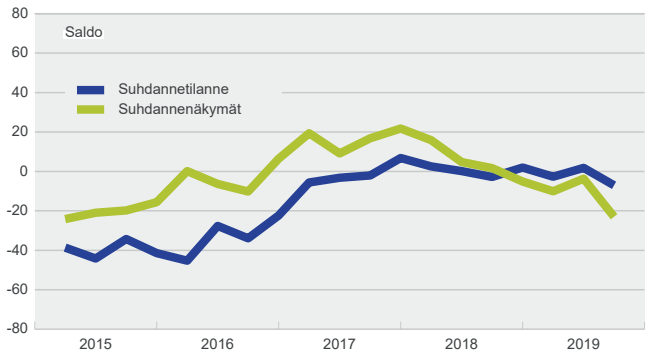

Kauppa

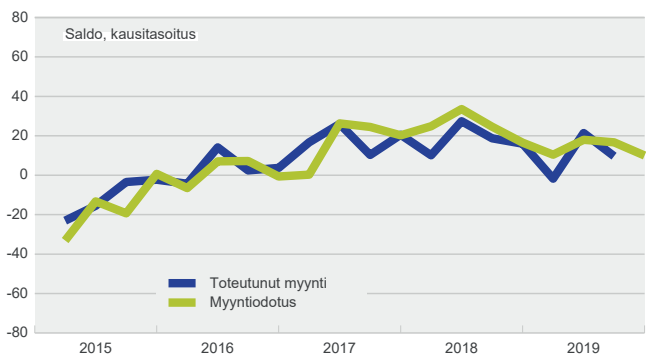
- Kaupan suhdannetilanne heikentynyt syksyn aikana (suhdannetilanteen saldoluku -7)
- Myynnin määrä kasvanut hieman syksyllä ja maltillisen kasvun ennakoidaan jatkuvan myös lähikuukausina
- Henkilöstön määrä vähentynyt aavistuksen ja muutosta ei odoteta tapahtuvan loppuvuonna
- Suhdannenäkymät tuleville kuukausille heikentyneet selvästi syksyn aikana (saldoluku -22)

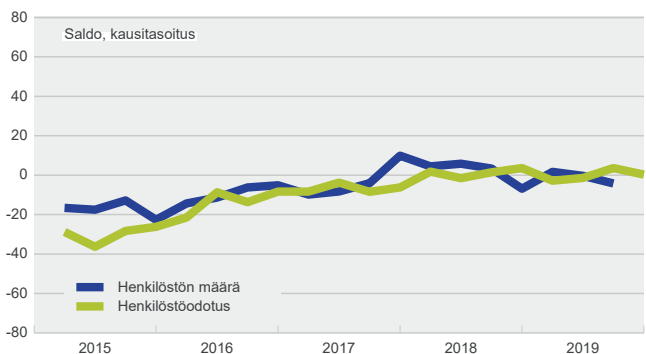
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Kauppa

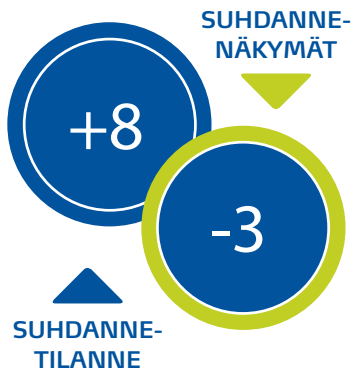
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2018				2019			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	10	28	19	17	-1	22	9	
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	34	24	17	11	19	17	11	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	2	14	-1	-11	1	10	-9	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	10	-4	-2	-2	9	-1	-5	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	54	57	62	60	57	58	57	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	18	17	31	27	16	23	25	
puute kapasiteetista	2	2	1	1	2	3	1	
riittämätön kysyntä	31	33	26	31	31	23	30	
rahoitusvaikeudet	2	0	3	3	0	2	3	
muu este	8	10	8	7	13	12	5	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	3	0	-2	2	-2	2	-7	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	15	5	1	-6	-11	-3	-22	

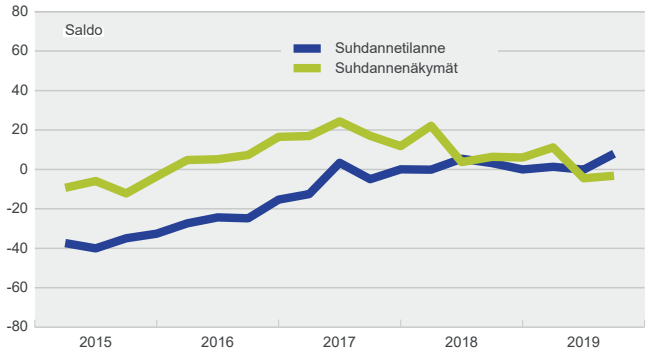

Matkailu- ja ravintolapalvelut

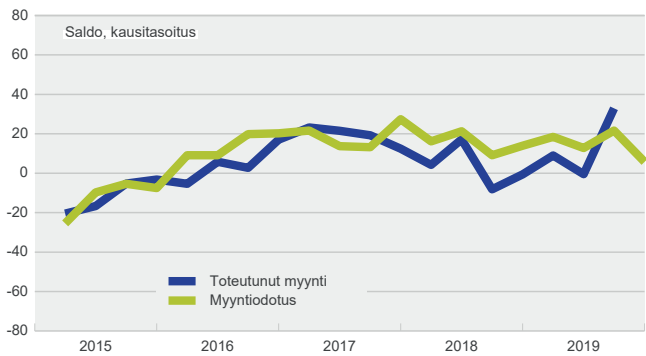
- Suhdannetilanne kohentunut hieman syksyn aikana (saldoluku +8)
- Myynnin määrä kasvanut selvästi syksyllä ja kasvun odotetaan jatkuvan loppuvuonna, mutta selvästi maltillisempuna
- Henkilöstön määrä jatkanut hienoista kasvuaan, mutta odotukset lähikuukausille ovat varovaiset
- Riittämätön kysyntä yhä keskeisin myynnin este
- Suhdannenäkymät ovat syksyyn mentäessä varovaiset (saldoluku -3)

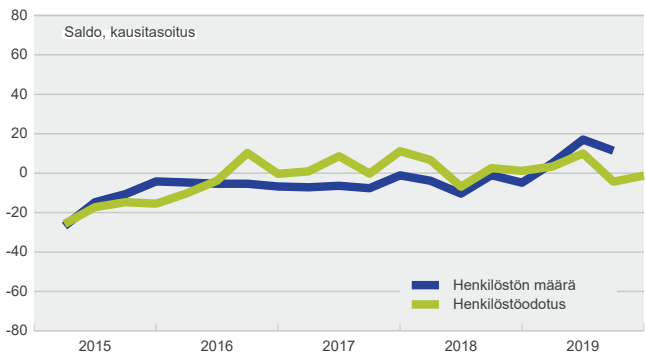
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

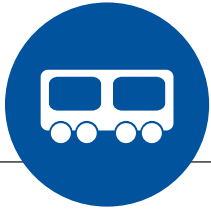

Matkailu- ja ravintola-palvelut

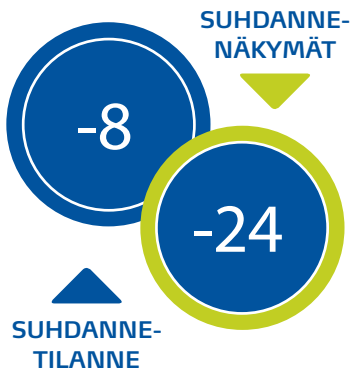
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2018				2019			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-10	23	0	7	-5	5	41	
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	27	11	10	8	20	23	1	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-10	-2	-3	-5	1	25	10	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	8	-3	-2	-2	23	-11	-3	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	72	61	76	66	71	74	64	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	30	32	30	28	32	37	31	
puute kapasiteetista	4	4	6	7	4	4	7	
riittämätön kysyntä	45	35	41	37	39	46	38	
rahoitusvaikeudet	5	3	1	3	4	3	1	
muu este	2	4	6	6	4	1	5	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	0	5	4	0	2	-1	8	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	22	4	7	6	11	-4	-3	

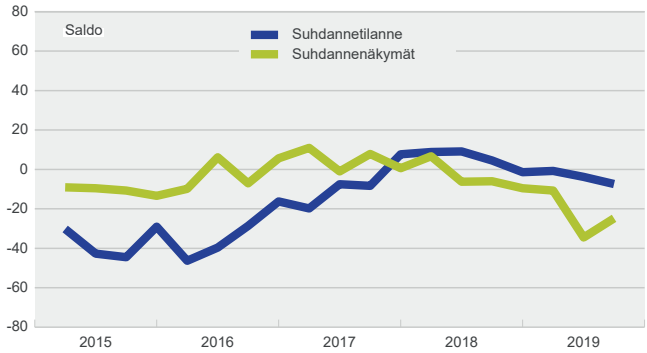

Liikenne

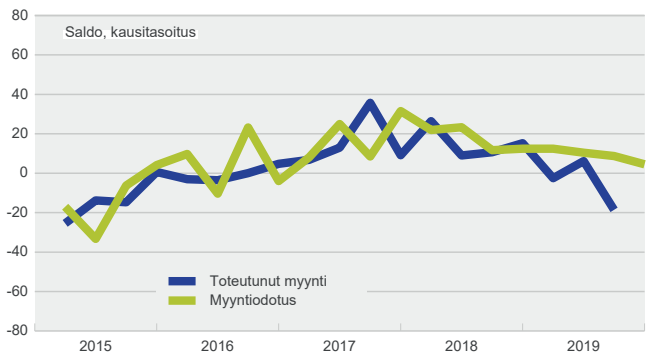
- Suhdannetilanne on syksyn aikana heikentynyt (saldoluku -8)
- Myynti on vähentynyt ja lähikuukausien odotukset ovat hyvin vaatimattomat
- Henkilöstön määrä jatkoi vähentymistään ja heikon kehityksen odotetaan jatkuvan lähikuukausina
- Lähikuukausina yleisen suhdannetilanteen ennakoidaan heikenevän edelleen selvästi (saldoluku -24)

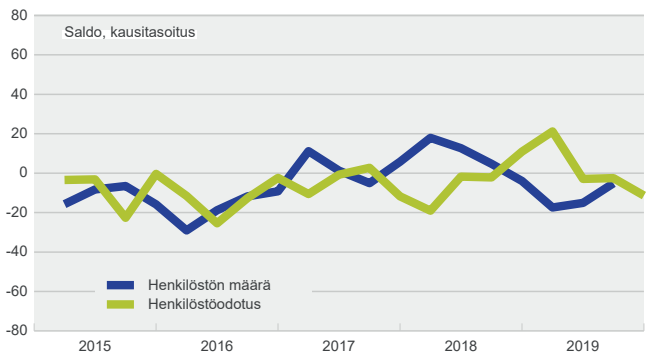
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Liikenne

Suhdantiedustelun päätuloksia, saldo

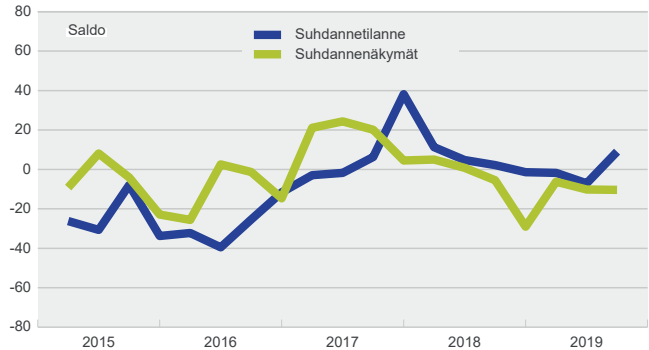
	2018				2019		
	I	II	III	IV	I	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	23	20	7	6	-4	18	-23
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	33	2	14	5	24	-3	5
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	20	20	1	-9	-14	-9	-9
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	3	-4	15	16	2	-4	-8
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	44	44	53	48	44	70	68
Esteenä ammattiyövoiman puute (% vastaajista)	20	20	27	19	13	25	19
puute kapasiteetista	3	8	1	4	0	0	4
riittämätön kysyntä	21	15	25	23	32	41	47
rahoitusvaikeudet	6	8	0	1	0	2	1
muu este	6	0	1	6	1	9	9
Suhdannetilanne tällä hetkellä	8	10	5	-2	0	-3	-8
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	7	-7	-5	-9	-10	-34	-24

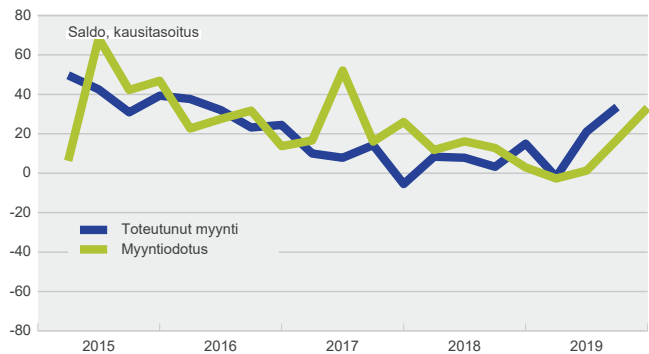
Rahoitus ja vakuutus

- Suhdannetilannetta kuvattiin syksyllä aavistuksen tavanomaista paremmaksi
- Myynti on jatkanut kasvuaan ja sen odotetaan kasvavan myös lähikuukausina
- Henkilöstön määrä on vähentynyt syksyn aikana, mutta sen odotetaan kääntyvän kasvuun loppuvuoden aikana
- Suhdanneodotukset tuleville kuukausille ovat heikot (saldoluku -10)

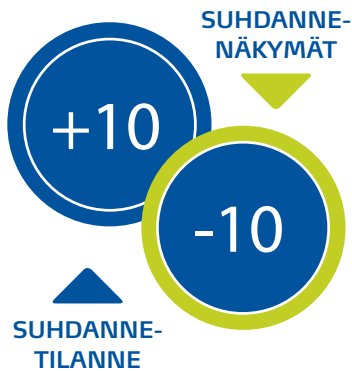
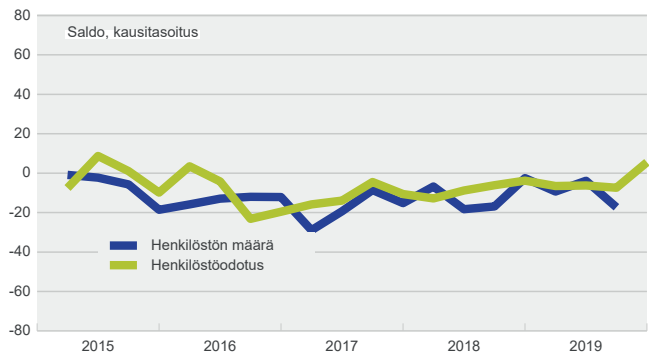
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Rahoitus ja vakuutus

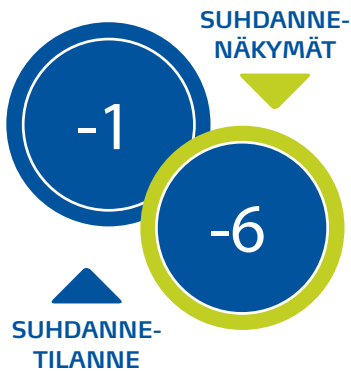
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2018				2019			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	8	8	4	15	-2	21	33	
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	16	12	3	-3	2	18	34	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-7	-14	-24	0	-7	-1	-27	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-5	-11	1	-6	-4	-13	13	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	11	9	15	19	32	19	13	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	1	2	1	1	3	3	2	
puute kapasiteetista	0	0	0	0	0	0	0	
riittämätön kysyntä	8	8	12	18	29	14	10	
rahoitusvaikeudet	0	0	2	0	0	0	0	
muu este	3	0	0	0	0	2	0	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	11	5	2	-1	-2	-8	10	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	6	0	-5	-29	-7	-10	-10	

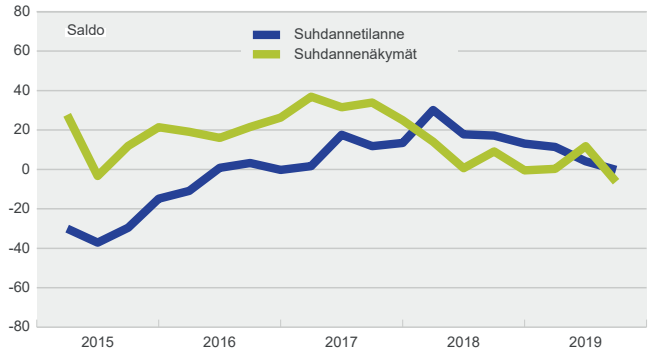

Tieto- ja viestintäpalvelut

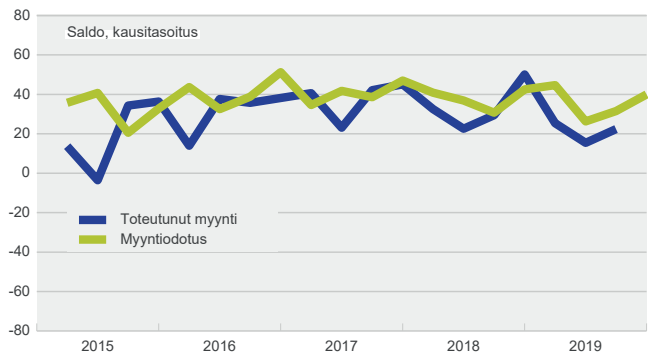
- Suhdanne on heikentynyt syksyn aikana (saldoluku -1)
- Myynti on kasvanut ja myyntiodotukset ovat myönteiset seuraavalle puolelle vuodelle
- Henkilöstömäärä on kasvanut tasaisesti, mutta odotukset henkilöstön kasvun suhteen ovat hiipumassa
- Odotukset syksyä kohden ovat varovaiset, suhdanteiden odotetaan heikkenevän hieman (saldoluku -6)

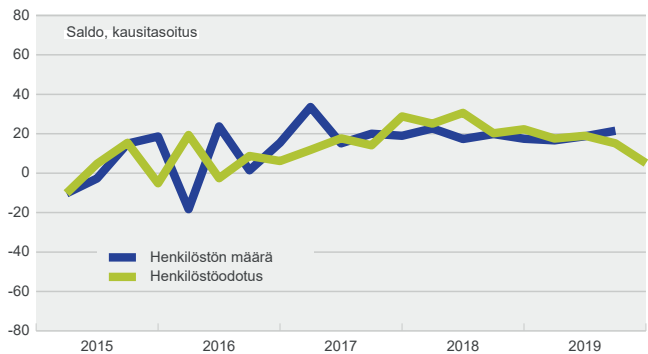
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Tieto- ja viestintäpalvelut

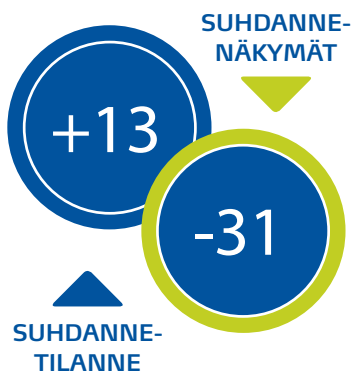
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2018				2019		
	I	II	III	IV	I	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	32	22	29	50	25	15	23
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	37	31	43	45	26	32	41
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	29	13	20	13	24	14	22
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	36	22	18	16	27	15	1
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	65	65	58	57	50	57	70
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	50	42	36	38	32	41	42
puute kapasiteetista	0	4	0	0	0	0	0
riittämätön kysyntä	16	20	21	20	21	26	31
rahoitusvaikeudet	0	3	0	0	3	0	0
muu este	2	4	4	1	3	0	4
Suhdanne tilanne tällä hetkellä	31	18	18	13	12	4	-1
Suhdanne näkymät lähitulevaisuuteen	14	1	10	-1	1	12	-6

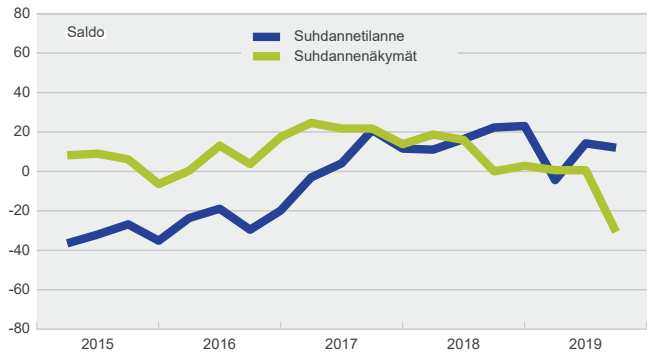

Kiinteistöpalvelut

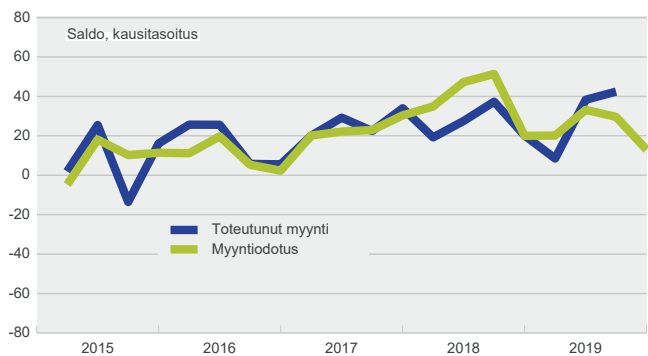
- Suhdannetilanne on jatkunut kohtalaisena syksyn aikana
- Myynti on jatkanut kasvuaan viime kuukausien aikana ja odotukset myynnistä ovat varovaisen myönteiset
- Henkilökuntaa arvioidaan lisättävän, mutta rekrytointivaikkeudet ovat lisääntyneet entisestään
- Yleisen suhdannekuvan odotetaan heikentyvän selvästi loppuvuoden aikana (saldoluku -31)

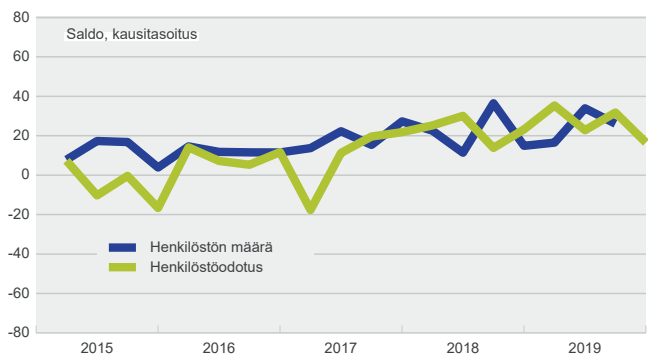
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

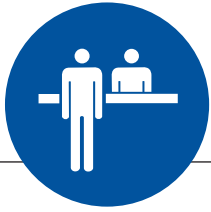

Kiinteistöpalvelut

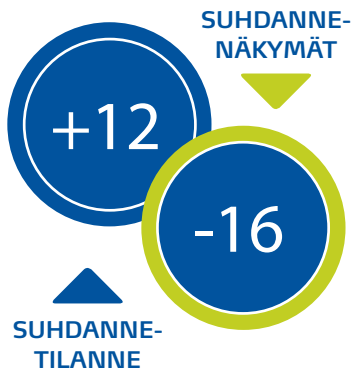
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2018				2019			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	19	27	37	21	9	38	42	
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	48	51	20	20	33	30	12	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	17	23	40	3	9	45	34	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	47	5	10	41	42	21	2	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	45	41	66	62	67	55	72	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	41	41	57	59	60	51	58	
puute kapasiteetista	0	0	0	4	0	0	0	
riittämätön kysyntä	9	0	4	2	5	6	10	
rahoitusvaikeudet	6	0	4	6	4	0	4	
muu este	0	0	1	0	4	0	0	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	11	16	23	24	-4	15	13	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	19	16	0	3	1	1	-31	

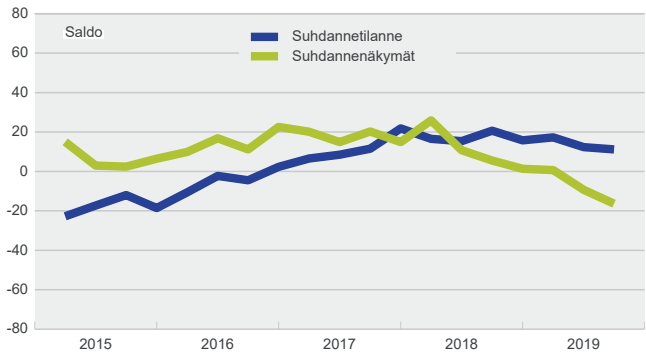

Muut palvelut

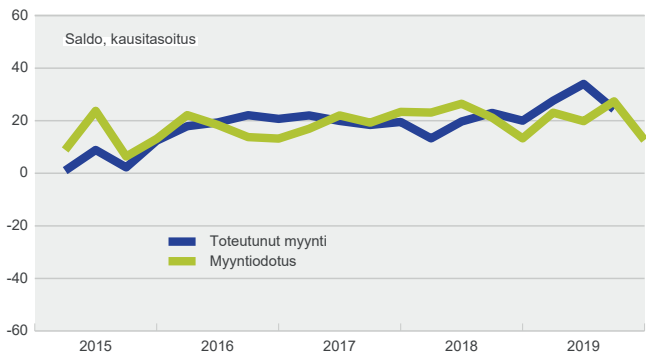
- Suhdanteiden kuvataan pysyneen suotuisina – nykytilanne yli keskimääräisen
- Myynti kasvanut syksyn aikana ja odotukset lähikuukausille ovat myönteiset
- Henkilöstömäärän ennakoitaan lisääntyvän, mutta rekrytointivaikeudet ovat yleisiä
- Yleiset suhdanneodotukset ovat kuitenkin heikot (saldoluku -16)
- Toimialaan kuuluu Suhdannebarometrissa mm. opetus-, sosiaali- ja terveyspalvelualojen yrityksiä

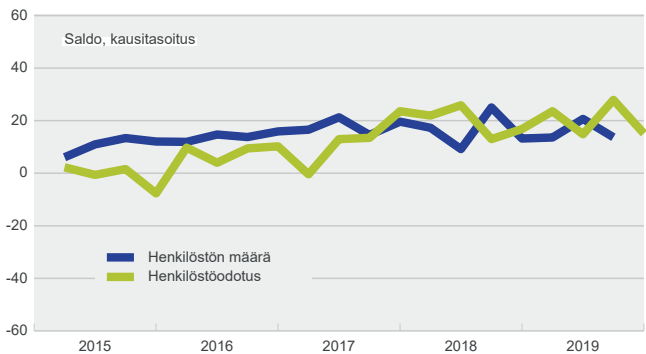
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Muut palvelut

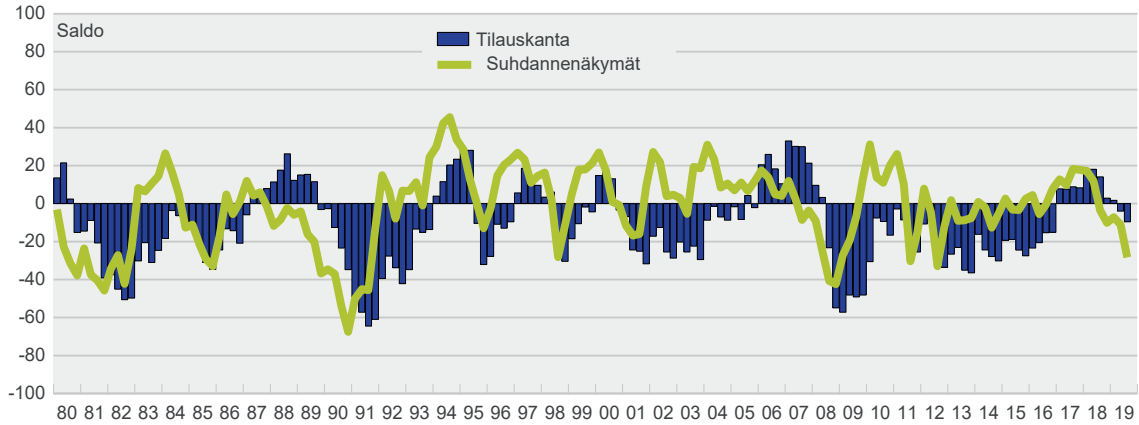
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2018				2019		
	I	II	III	IV	I	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	13	19	23	21	28	34	25
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	26	21	13	23	20	27	12
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	17	17	24	7	12	27	14
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	35	11	6	27	23	25	3
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	65	57	66	59	70	71	70
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	44	39	38	40	39	37	39
puute kapasiteetista	4	2	0	4	6	4	4
riittämätön kysyntä	14	14	16	17	20	25	23
rahoitusvaikeudet	4	2	3	2	5	2	2
muu este	5	4	12	1	5	8	7
Suhdannetilanne tällä hetkellä	17	15	21	16	17	12	12
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	26	10	5	2	1	-10	-16

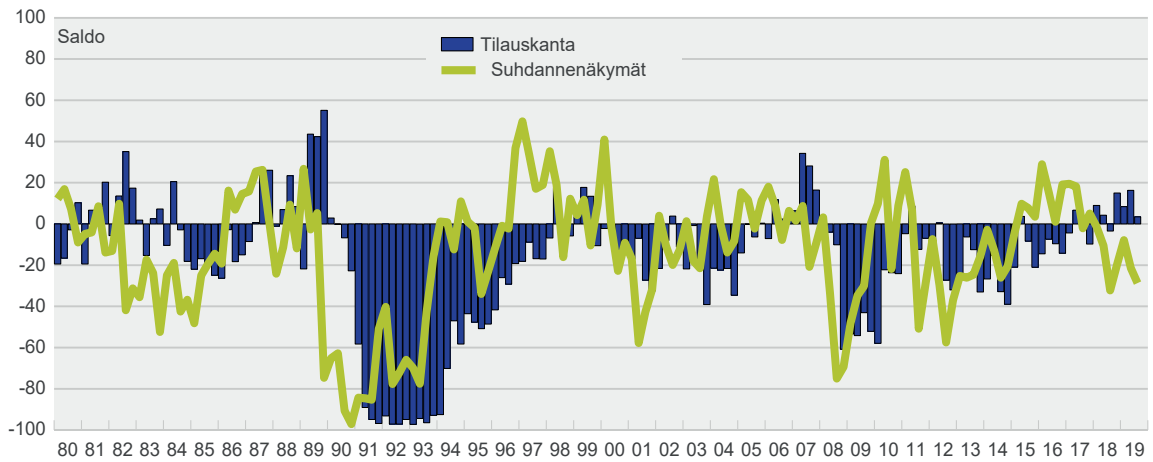

Pitkiä aikasarjoja

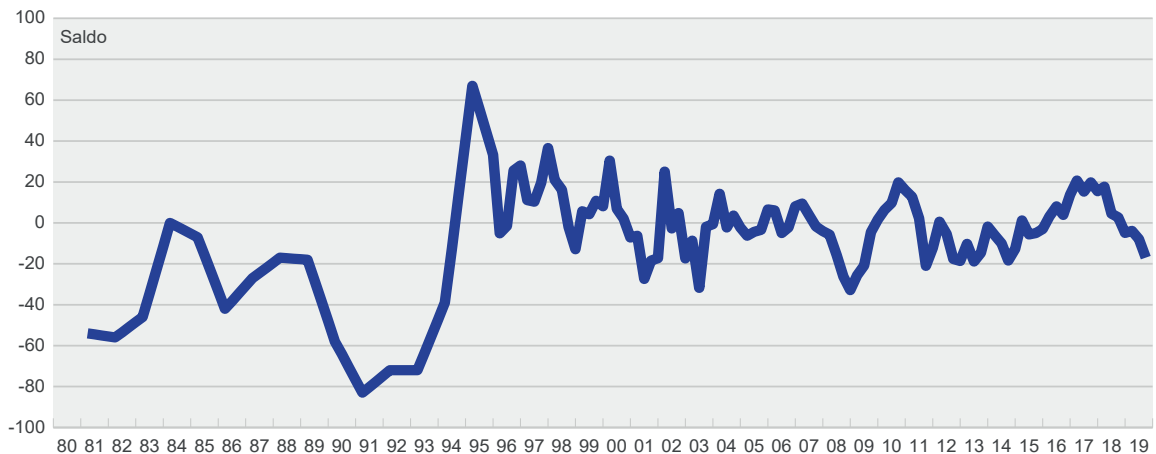
Teollisuuden suhdannenäkymät ja tilauskanta

Rakentamisen suhdannenäkymät ja tilauskanta

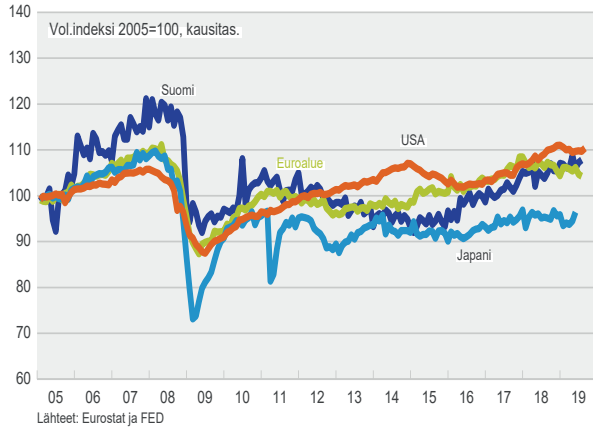
Palvelujen suhdannenäkymät

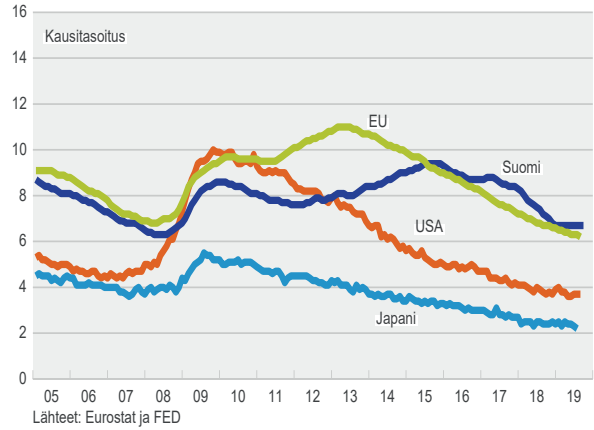

Taustatietoa taloudesta

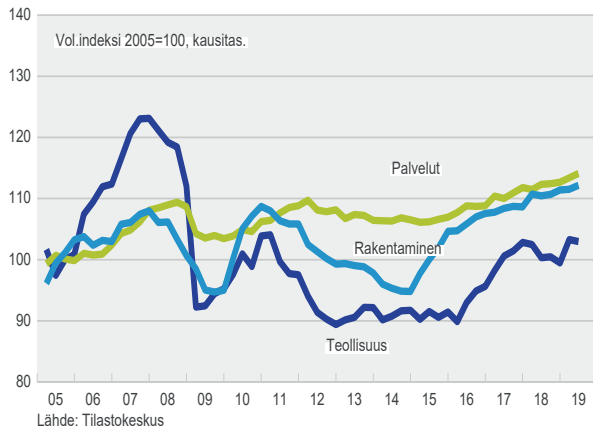
Teollisuustuotannon kehitys

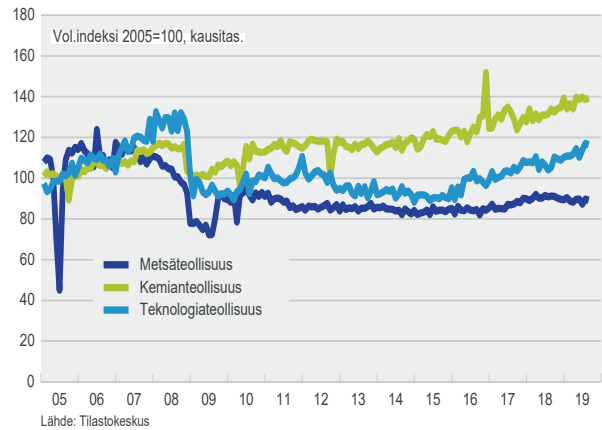
Työttömyysaste, %

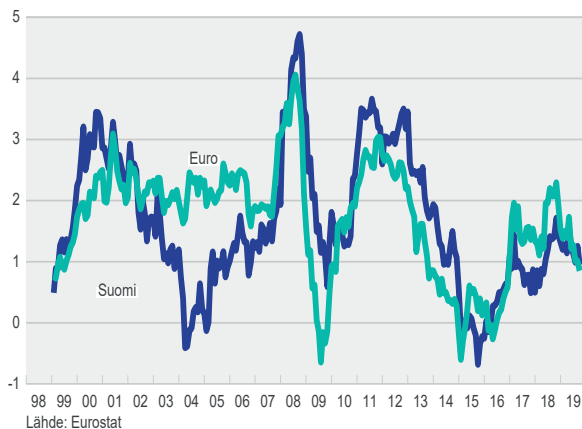
Kokonaistuotanto pääelinkeinoittain

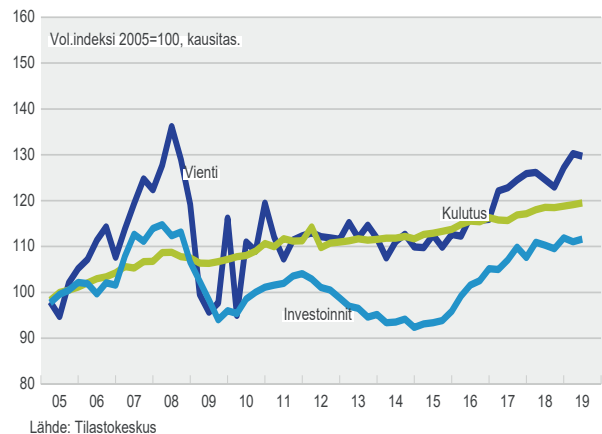
Teollisuustuotanto päätoimialoittain

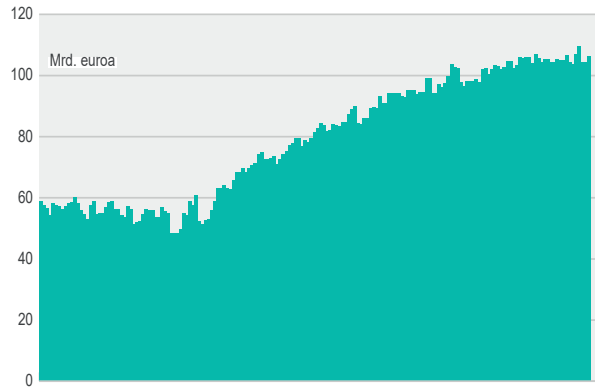
Inflaatio

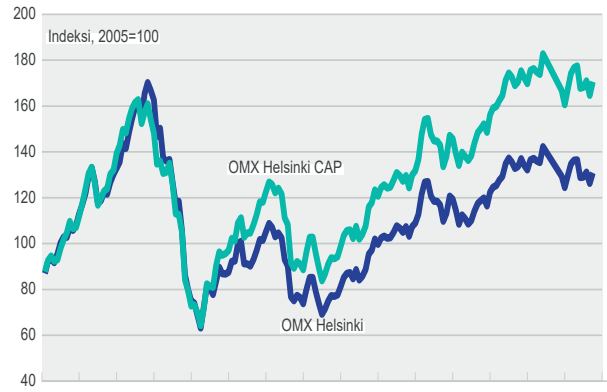
Kysynnän päätekijät

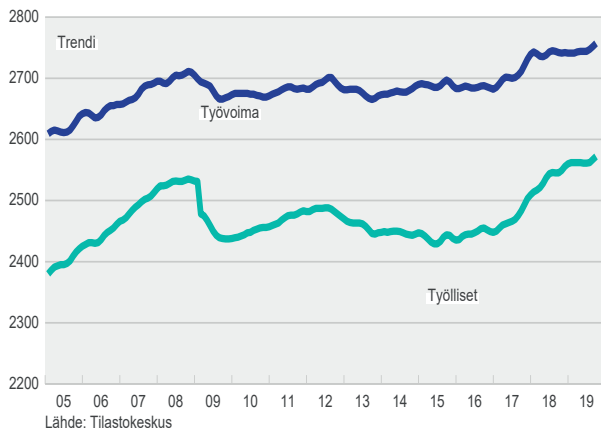
Valtionvelka

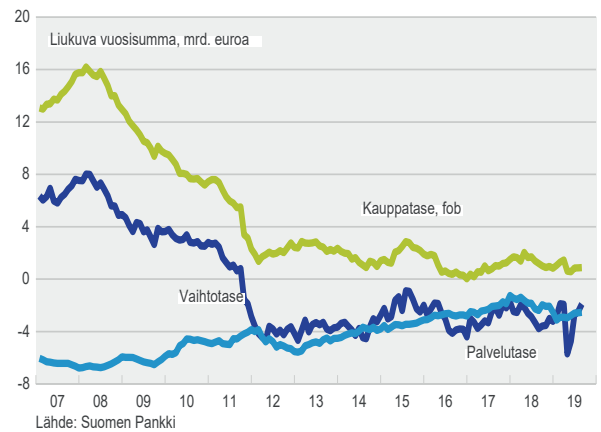
Pörssikursseja

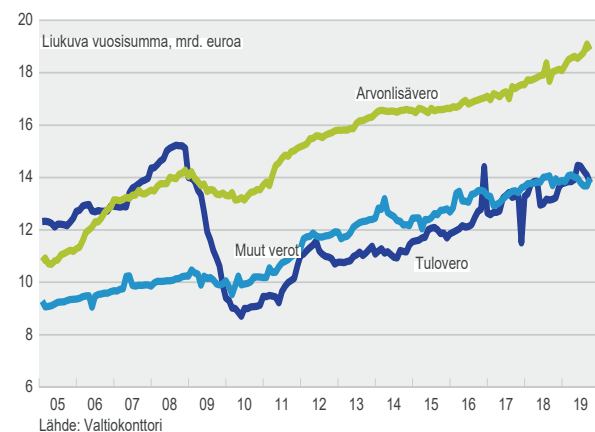
Työvoiman kysyntä ja tarjonta

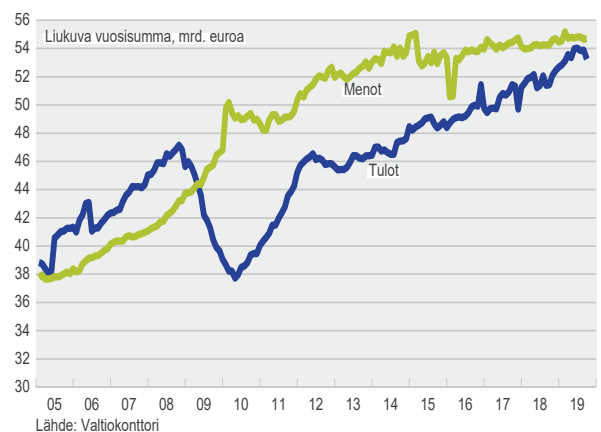
Ulkomaankaupan taseet

Valtion tulovero, ALV ja muut verot

Valtiontalouden tulot ja menot

Suhdantiedustelumenetelmä

EK:n Suhdannebarometri

Elinkeinoelämän keskusliitto EK tekee kuukausittain suhdantiedusteluja koko suomalaiselle elinkeinoelämälle.

Neljä kertaa vuodessa tehdään laajempi tiedustelu, jonka tuloksista julkistetaan **Suhdannebarometri**-julkaisu. Lisäksi kuukausittain julkaistaan suppeampi luottamusindikaattoritiedote.

Teollisuuden suhdantiedusteluja on tehty Suomessa vuodesta 1966 alkaen. Palvelualoilla ensimmäiset tiedustelut on aloitettu 1980-luvun lopulla, mutta merkittävämpi laajennus tapahtui vasta 2000-luvun puolivälissä.

Tässä julkaisussa on esitetty EK:n uusimman suhdantiedustelun tulokset koko yksityiseltä sektorilta. Tiedustelu on tehty **lokakuussa 2019**. Siihen on vastannut **1 169 yritystä**, jotka työllistävät Suomessa yli **250 000 henkilöä**.

Elokuussa 2010 julkaistavasta tiedustelusta lähtien vastaajayritysten luokittelumiseksi toimialoille on käytetty uutta TOL 2008 -luokitusta. Muutoksen vaikutus Suhdannebarometrin tuloksiin on kuitenkin varsin pieni. Teollisuuden, rakentamisen sekä joidenkin palvelualojen historiatiedot on kerätty TT:n aiemmassa Suhdannebarometrissa. Valtaosa palvelualojen aikasarjatiedoista on PT:n suhdantiedustelusta. Tiedustelumenetelmän muutoksen vuoksi palvelualojen aiemmat tiedot eivät ole kaikilta osin täysin vertailukelpoisia uusimpien havaintojen kanssa.

EK:n Suhdannebarometri on **osa Euroopan komission suhdantekyselyjärjestelmää**. Järjestelmään osallistuvat organisaatiot tekevät yhdenmukaisia tiedusteluja kaikissa EU-maissa, ja Euroopan komissio osallistuu jäsenmaissa tehtävien tiedustelujen rahoitukseen. Kaikkiaan vastaavanlaisia tiedusteluja tehdään nykyisin yli 50 maassa.

Yleistä suhdantiedusteluista

Suhdantiedusteluilla selvitetään yritysjohton näkemyksiä taloudellisesta tilanteesta sekä lähitulevaisuutta koskevia odotuksia. Tiedusteluilla etsitään ennen muuta suhdanteiden käännepeisteitä. Tyypillisesti suhdantiedustelujen kysymyksillä voidaan kartoittaa taluskehitystä noin puoli vuotta eteenpäin.

Tiedustelujen kysymykset ovat valtaosin laadullisia, ja niissä on tyypillisesti kolme vastausvaihtoehtoa. Kyseyllä kartoitetaan esimerkiksi sitä, onko vastaajayrityksen tuotanto tai työvoima kasvanut (+), pysynyt ennallaan (=) vai vähentynyt (-). Joitakin muuttujia, kuten tilauskantaa ja varastoja, pyydetään vertaamaan myös normaaliin.

Tulokset painotetaan yrityskoolla

Teollisuudessa yrityskohtaiset vastaukset on painotettu vastaajayrityksen liikevaihdolla ja palveluissa henkilökunnan määrällä. Toimialojen keskinäisessä vertailussa painoina on käytetty jalostusarvopainoja. Pienten yritysten aliedustus otoksessa on korjattu niin, että niiden osuus vastaa todellista osuutta kullakin toimialalla.

Useimmat suuret yritykset vastaavat tiedusteluun toimipaikoittain tai tuotannonaloittain, ei konsernitasona.

Toimialoittaiset vastaukset esitetään julkaisussa useimmiten ns. **saldolukuina**. Saldoluku on positiivista kehitystä kuvanneiden osuus vähennettynä negatiivista kehitystä kuvanneiden osuudella. Jos esimerkiksi 30 % vastaajista (painotettuna) on vastannut tuotantonsa kasvaneen, 50 % pysyneen ennallaan ja 20 % vähentyneen, saldoluku on 30 - 20 eli +10.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10)
00131 Helsinki
Puhelin 09 420 20
Faksi 09 4202 2299
www.ek.fi

Raportti internetissä:
www.ek.fi

ISSN 0783-3350

Lisätietoja:

Johtava ekonomisti
Sami Pakarinen
Puh. 050 343 4337
etunimi.sukunimi@ek.fi

Ekonomisti
Jouko Kangasniemi
Puh. 040 551 8136
etunimi.sukunimi@ek.fi

EK 2019

